

Hiszekegy 2. fejezetének magyarázata: Hiszek Jézus Krisztusban¹

Írta: Farkas László ifjúsági referens – 2013. január 8.

Az apostoli hitvallás első fejezete a teremő Atyáról szól, s mindössze egyetlen cikkelyből áll: Hiszek egy Istenben, mindenható Atyában, mennynek és földnek teremőjében. Erről szolt az előző előadásunk. A hitvallás Jézus Krisztusról szolt második nagy fejezetében az egyes cikkelyek mind-mind egy különálló előadás témát is adnának. A 2. cikkellyel kapcsolatban a Katolikus Egyház Katekizmusa a Jézusra vonatkozó hitvallási fenségcímet tárgyalja, a 3. cikkely a megtestesülést és a mariológiát érinti, és a Katekizmus itt beszél egy kicsit Jézus rejtett és nyilvános életének misztériumairól a megtestesülés és a passió között, melyeket a hitvallás nem említ meg, bár feltételez. A 4. cikkely kapcsán Krisztus keresztáldozatának és a megváltásnak a témáját fejti ki, az 5. cikkellyel összefüggésben a pokolra szállás és a feltámadás témáját, a 6. cikkelynél a mennybemenetelt, s végül a 7. cikkelyhez kapcsolódóan a világvégéről és a végítéletéről beszél. Jelen dolgozatunkban a megtestesülés témáját fejtjük ki részletesebben, a többi témához egyelőre csak rövid idézeteket helyezünk el a KEK-ből, a mariológiára vonatkozóan pedig egy külön előadást fogunk majd feldolgozni a régiókban, ezért azt itt nem érintjük. Célunk tehát a hitvallás 2. fejezetének cikkelyeit szőrméntén értelmezni, pusztán a KEK megfelelő helyeit idézve, s a megtestesülés misztériumában pedig alaposabban elmélyülni. A nyári táborban ugyanis a megváltás témáját már alaposabban tárgyaltuk, sőt érintettük a feltámadás és a végítélet kérdéseit is (vö. mente.hu/Töltsd le/Nyári tábor/2012 – Hitünk alapjai: Hitünk Alapjai 3: Hitünk szabadság = megváltás + Hitünk Alapjai 2: Hitünk örömhír = feltámadás, végítélet). Jelen előadásom legteljesebb verziója 3 részből áll tehát: 1. RÉSZ azoknak a régióknak ajánlott témafelvetésem, ahol gyerekek is vannak: Jézus Krisztus emberi megjelenésére vonatkozó gondolatfoslányok, hozzáadva Jézus neveit, vagyis személyi titkát leíró fenségcímetek a KEK Hitvallás-magyarázatának Jézus Krisztusról szolt fejezetéből (Hiszekegy 2. cikkelye). 2. RÉSZ a megtestesülésről szolt előadás, hozzáadva a KEK idevonatkozó részeit (Hiszekegy 3. cikkelye). 3. RÉSZ a KEK Hitvallás-magyarázatának Jézus Krisztusról szolt fennmaradó részeinek kivonata (Hiszekegy 4-7. cikkelyei). A kisebb testvéreknek, csoportvezetőknek az 1. és 2. részt kötelezően ajánlom. A kisbetűs részek kihagyhatók, a vastagon kiemelt mondatok viszont az előadásból is kihagyhatatlan tételmondatok.

1. RÉSZ: ELŐADÁS GYEREKEKNEK: JÉZUS NEVEI, SZEMÉLYI TITKA ÉS EMBERI MEGJELENÉSE

Jézus személyi lapja

Édesanyja neve: Míriam

Születési és lakóhely: Betlehemben született egy istállóban, Heródes meg akarta gyilkolni, nem éppen idilli, Názáretben nőtt fel (ott élt 30 éves koráig), nem éppen a kultúra fellegrára, egy porfészek

Anyanyelve: arám, a zsidók a Római Birodalom lenézett népe voltak

Családi állapota: Isten Fia (nőtlen)

Szeme: észreveszi a szépet és a jót mindenhol és mindenki, pedig nagy nyomor és szegénység veszi körül, a szívet nézi, nem a külsőt

Kezei: érdesek a munkától, simogatnak és gyógyítják a betegeket, megmossák a lábukat és felborítják a pénzváltók asztalait

Szája: álnok szó nem hagyja el, őszinte, de nem kegyetlen

Hobbija: halászás

Foglalkozása: Messiás, ácsmester

Szokásai: szívesen megy a szegények és a bűnösök közé, ezért sokan megszólják

Fizikuma: izmos, rengeteget gyalogol, a sülyedő Pétert felemeli, a pénzváltók asztalait felborítja, de van, hogy halálosan kimerülten alszik a csónakban

Kedvenc ruhája: a kötény, hogy szolgáljon

Stílusa: A jó tett után nem hirdeti magát, nincs tekintettel az emberek személyére, nem személyválogató

Temperamentuma: szenvedélyes, a vidámság barátja, nem szereti a lógó orrokat, de tud sírni Hazája és barátja felett

Jelleme: erős, de nem erőszakos, szelíd, engedelmes, szegény, tiszta, irgalmas, alázatos és szolgál az erejével

„Hibája”: „Túl radikális”. Mindent kíván attól, aki Őt követni akarja. Ki nem állhatja a képmutatást és a langyos, félszívű, totójázó kereszténységet, tanításának vannak nehezen érthető és teljesíthető részei (pl. ellenségszeretet, „ha szemed bűnre visz, vágd ki”).

Természete: valóságos Isten és valóságos ember

Személyi minősége: isteni személy (istenti én, emberi én nélkül)

Személyi életkor: örök (mint isteni személy, végtelen éves)

Emberi megélt (halálozási) életkor: 33 év

Születési család (örök isteni személyéé): Szentháromság

Származási család (emberi természetéé): Dávid királyi háza és a Szentháromság (Szentlélektől fogantatott), vér szerint Szűz Mária családja, jog szerint pedig Szent József örökbe fogadott Fia

(részletesebben erről egy külön előadást írtam: **Jézus Krisztus emberi megjelenése és emberi adottságai** vö. mente.hu/Töltsd le/Előadások/Jézus a Bibliában)

A HITVALLÁS JÉZUSRÓL SZÓLÓ FEJEZETE - Részletek a Katekizmusból JÉZUS NEVEL, FENSÉGCÍMEI

2. CIKKELY

“ÉS JÉZUS KRISZTUSBAN, ISTEN EGYSZÜLÖTT FIÁBAN”

I. Jézus

430 Jézus héberül azt jelenti, hogy „Isten megszabadít”. Az angyali üdvözlétkor Gábor angyal adja neki a Jézus nevet, mely kifejezi, hogy ki ő és mi a küldetése. ^{[10]²} Mivel „senki nem bocsáthat meg bűnöket, csak egyedül Isten” (Mk 2,7), Jézusban, az Ő emberré lett örök Fiában Ő az, aki „megszabadítja népét a bűneitől” (Mt 1,21).

432 Jézus az az isteni Név, amely egyedül hoz üdvösséget, ^{[15]³} és ezek után mindenki segítségül hívhatja, mert Ő a megtestesülés által minden emberrel eggyé lett, ^{[16]⁴} annyira, hogy „nem adatott más név az emberek között, melyben üdvözlőnünk lehetne” (ApCsel 4,12). ^{[17]⁵}

433 A szabadító Isten nevét a főpap évente egyetlen egyszer hívta segítségül Izrael fiai bűneinek kiengesztelésére, amikor a szentek szentjében az engesztelés tábláját az áldozati állat vérével meghintette. ^{[18]⁶}

434 A gonosz lelkek félnek az Ő nevéől, ^{[21]⁷} Jézus tanítványai az ő nevében művelnek csodákat, ^{[22]⁸} mert amit kérnek az Atyától az Ő nevében, megadja nekik. ^{[23]⁹}

II. Krisztus

436 A Krisztus név a héber „fölkent” jelentésű „Messiás” szó görög fordításából ered. A Messiásnak az Úr Lelke által fölkentnek kellett lennie, ^{[29]¹⁰} mint királynak, s egyidejűleg papnak is, ^{[30]¹¹} de úgy is, mint Prófétának. ^{[31]¹²}

437 Ő a Mária szűz méhében fogantatott „szent” ^{[32]¹³}, aki „a Szentlélektől fogantatott” (Mt 1,20).

¹ Kiegészítő videójavaslat az előadáshoz: <http://www.youtube.com/watch?v=SF07DcQCsY4>

² ^[10] Vö. Lk 1,31.

³ ^[15] Vö. Jn 3,18; ApCsel 2,21.

⁴ ^[16] Vö. Róm 10,6–13.

⁵ ^[17] Vö. ApCsel 9,14; Jak 2,7.

⁶ ^[18] Vö. Lev 16,15–16; Sir 50,22; Zsid 9,7.

⁷ ^[21] Vö. ApCsel 16,16–18; 19,13–16.

⁸ ^[22] Vö. Mk 16,17.

⁹ ^[23] Vö. Jn 15,16.

¹⁰ ^[29] Vö. Iz 11,2.

¹¹ ^[30] Vö. Zak 4,14; 6,13.

¹² ^[31] Vö. Iz 61,1; Lk 4,16,21.

¹³ ^[32] Vö. Lk 1,35.

III. Isten egyszülött Fia

443 A maga fiúságát megkülönböztette tanítványaitól azáltal, hogy sohasem mondta: "mi Atyánk", [59]¹⁴ csak amikor parancsolta nekik: "Ti tehát így imádkozzatok: Miatyánk" (Mt 6,9); és kiemeli a különbséget "az én Atyám és a ti Atyátok" között (Jn 20,17).

444 Maga Jézus Isten "egyszülött Fiának" nevezi magát (Jn 3,16), és ezzel a címmel állítja örök praexistenciáját. [61]¹⁵

IV. Úr

446 Az Ószövetség könyveinek görög fordításában a ki nem mondható JHVH nevet, amelyen Isten Mózesnek kinyilatkoztatta magát, [63]¹⁶ a Küriossal ('Úr') adják vissza. Ezért az Úr az Izrael Istene istenségét kifejező, leggyakrabban használt névvé vált. Az Újszövetség az "Úr" cím e jelentését alkalmazza az Atyára, s ugyanakkor -- és ez az újdonság -- Jézusra is, akit ezzel Istennek ismer el. [64]¹⁷

447 Egész nyilvános élete folyamán a természet, a betegségek, az ördögök, a halál és a bűn fölött gyakorolt uralma bizonyította isteni fölségét.

448 A föltámadott Jézussal való találkozásban az imádást fejezi ki: "Én Uram, én Istenem!" (Jn 20,28).

449 Amikor az Egyház első hitvallásai Jézusnak az isteni "Úr" címet megadják, kezdettől fogva állítják, [69]¹⁸ hogy az Atyaistent megillető hatalom, tisztelet és dicsőség Jézust is megilleti, [70]¹⁹ mert Ő "egyenlő Istennel" (Fil 2,6).

450 (Ez a cím) annak elismerését is jelenti, hogy az ember személyes szabadságát semmiféle földi hatalomnak nem köteles alávetni, csak egyedül Istennek, az Atyának és az Úr Jézus Krisztusnak: a császár nem az "Úr". [73]²⁰ **Összefoglalás: 454** Ahhoz, hogy valaki keresztény lehessen, hinnie kell, hogy Jézus az Isten Fia. [78]²¹

2. RÉSZ: ELŐADÁS FIATALOKNAK: A MEGTESTESÜLÉS

A megtestesülésről (Fil 2,5-11)

5 Ugyanazt az érzést ápoljátok magatokban, amely Krisztus Jézusban is megvolt,

6 aki, bár Isten alakjában létezett,
nem tartotta Istennel való egyenlőségét olyan dolognak,
amelyhez mint zsákmányhoz ragaszkodnia kell,

7 hanem kiüresítette önmagát,

szolgai alakot vett fel,
és hasonló lett az emberekhez,
külsőjét tekintve úgy jelent meg, mint egy ember.

8 Megalázta magát, engedelmes lett a halálig,
mégpedig a kereszthalálig.

9 Ezért Isten felmagasztalta őt,
és olyan nevet adott neki,
amely minden más név fölött van,

10 hogy Jézus nevére hajoljon meg minden térd
az égben, a földön és az alvilágban,

11 és minden nyelv vallja {Iz 45,23},
hogy „Jézus Krisztus az Úr!”

az Atyaisten dicsőségére.

Szentatyánk kéri, hogy a Hit Évében vegyük kézbe a Katolikus Egyház Katekizmusát. Ennek az egyik legelméletibb részét fogjuk elővenni, mely Jézus Krisztus személyének a titkáról szól, de ez csak a mai ember számára tűnik annak, mert a mai embert nem érdekli a Krisztus. Legfeljebb annyi, hogy a „Jó Istenke” segítsen meg. Olyan hitvallási mondatokat fogunk olvasni, mely az első századok keresztényeitől származik. A korabeli keresztényeket érdekelte Jézus Krisztus olyannyira, hogy a vele kapcsolatos kérdésekben öltre menő viták voltak, és sajnos a szó szoros értelmében emiatt embervér is folyt, mert különböző tévedések, eretnokségek jelentek meg, ami nagyon nem volt mindegy sokaknak. Íme a nehéz mondat:

KEK 466 A nesztóriánus eretnokséggel szemben az Efezusi Zsinat 431-ben megvallotta, hogy "az Ige, személye szerint (hüposztaszisz szerint) egyesítvén magával az értelmes lélektől átlelkesített testet (...), emberré lett". [91]²² Krisztus emberségének nincs más alanya, mint Isten Fiának isteni személye, mely fölvette azt, és magáévá tette fogantatása pillanatában. Ezért az Efezusi Zsinat 431-ben kihirdette, hogy Isten Fiának Mária méhében történt emberi fogantatása által Mária "Istenszülő (...), nem azért, mintha az Ige természete vagy istensége eredetének elvét a szent Szűztől vette volna,

¹⁴ [59] Vö. Mt 5,48; 6,8; 7,21; Lk 11,13.

¹⁵ [61] Vö. Jn 10,36.

¹⁶ [63] Vö. Kiv 3,14.

¹⁷ [64] Vö. 1Kor 2,8.

¹⁸ [69] Vö. ApCsel 2,34--36.

¹⁹ [70] Vö. Róm 9,5; Tit 2,13; Jel 5, 13.

²⁰ [73] Vö. Mk 12,17; ApCsel 5,29.

²¹ [78] Vö. ApCsel 8,37; 1Jn 2,23.

²² [91] Efezusi Zsinat: Alexandriai Cirill 2. levele Nesztorioszhoz: DS 250.

hanem mert azt a szent és értelmes lélektől áthatott testet vette tőle magára, mellyel az Isten Igéje is személye szerint egyesült, és ezért mondjuk, hogy test szerint született". [\[92\]²³](#)

Keresztények generációi számára ezek a hitvallási mondatok élet-halál kérdést jelentettek. Ennek nyomai már a Szentírásban is megjelennek. Még az oly finom lelkű Szent János apostol is, aki az élete vége felé szinte mást sem tudott csak mondani, mint hogy: „fiacskáim szeressétek egymást”, hihetetlenül kemény mondatot ír, amikor megjelennek az első század végén doketista eretnekek: „...aki nem vallja, hogy Jézus Krisztus testben jött el. Az ilyen csaló és antikrisztus”. (2Jn 1,7) Majdnem azt mondja rá, hogy az az ördög. Nem finomkodik. Nem mindegy, hogy hogyan gondolkodunk, és miben hiszünk, mert hogyha valaki azt gondolja, hogy Ő nem is valóságos ember, akkor nincs Megváltónk és nincsen jövőnk, feltámadásunk, s akkor szájalomra méltóbbak vagyunk minden embernél, és ezért nem finomkodik még egy Szent János apostol sem. Amikor hitkérdésekről van szó, akkor nincs pardon. Nagyon fontos, hogy a hitünk tiszta legyen, s abban higgyünk, arra tegyük fel az életünket, ami életet hoz, s nem halált.

Hinni csak a templomban kell? Sokan úgy gondolnak a hitre, hogy hinni csak a templomban kell, pedig a vallásos hit csak egy lehetséges variánsa a hitnek. A hit ugyanis minden emberi személy legalapvetőbb tevékenysége. A hit az egy aktív, értékelő tevékenység. A hit tulajdonképpen értékelés. Hiszek abban, hogy amit értékelek, az engem boldoggá fog tenni. Például, amikor egy fiú értékel egy lányt, akkor hisz abban a lányban, és hiszi, hogy ez egy olyan értékes lány, hogy őt boldoggá fogja tenni. Lehet, hogy rosszul választ és a hite egy tévhit, s hamarosan kiderül, hogy az a lány egy hűtlen, s nem túlon túl szeretetre méltó lány, mégis, amikor választja, s nagyon sok érzelmi energiát befektet ebbe a kapcsolatba, akkor a hite vezérli. De amikor reggel felkelek és elmegyek az iskolába vagy a munkahelyemre és azt gondolom, hogy értékes munkát végzek, és meg fogom kapni a fizetésemet, ez is egy hit, pedig lehet, hogy nem fogom megkapni a fizetésemet. Tehát: minden ember hisz és a hite vezérli a legalapvetőbb döntéseiben, csak nem mindegy, hogy ki-ki miben hisz. Minden ember életének van egy központi hitbeli döntése, van egy központi értéke, amelyre föltesz mindent. Van, akinek ez az alkohol, van, akinek ez a pénz, a siker vagy egy személy, s van, akinek az Isten. A Szent Család központi értéke az Isten. Ennek a családnak a középpontjában az a Gyermeke áll, akiért minden áldozatot meghoznak, s ez a Gyermeke az Isten Fia. József feláldozza az egész egzisztenciáját, otthagyja az ácsműhelyt, amit egy élet munkájával építgetett, csak hogy megvédje ezt a kisfiút, aki nem is az övé, s évekre elmenekül Egyiptomba Heródes elől, Izrael ősi ellenségeinek a földjére. A Szűz Anya is mindent feláldoz, az Ő életének is központi értéke az Isten. Tehát, amikor befogadunk az életünk központjába valami értéket, akkor az kezd el formálni a személyünket, pedig nem tudjuk, hogy az egy igaz érték vagy hamis érték, majd a jövő igazolja. Az ember életében a hittel így befogadott érték, amiben én hiszek, amelyért az erőimet megmozgatom, amit a legfontosabbnak tartok, az fokozatosan fejt ki a hatását, s az vagy kibontakoztat engem, vagy tönkretesz engem, aszerint, hogy az igazi vagy látszatérték. A hit tehát egy hatalom. Méghozzá nagyhatalom. Embert és világot átformáló hatalom. Nem mindegy, hogy miben hiszünk, mit teszünk az életünk központi értékévé, miért élünk, mert az formál majd minket. Ezért mondja Szent János evangélista zseniálisan, akinél a hit Krisztus központi értéként való befogadását jelenti személyembe: (Aki Krisztust) „befogadták, azoknak hatalmat adott, hogy Isten gyermekei legyenek. Azoknak, akik hisznek nevében.” (Jn1,10-12) Nem tudom, hogy belegondoltatok-e abba, hogy ez mekkora kijelentés? Hogy a hit egy akkora hatalom, hogy az ember istenivé válik, Isten gyermekévé válik, részesül az isteni természetből. Tehát amiben hiszünk, az formál minket. Aki Krisztusban hisz, az istenivé válik, aki a szeretetben hisz, az egyre inkább szerető emberré válik, aki pedig közönséges dolgokban hisz, az közönséges emberré válik. Aki az önzésben hisz, s úgy gondolja, hogy úgy lesz jó az élete, hogyha érvényesül, másokat letaposva, az az Ördöghöz válik hasonlóvá egyre inkább, aki a pénzben hisz, az pénzsóvárrá válik. Vagy eltorzít engem az, amiben hiszek, vagy pedig egyre inkább felemel és istenivé formál. Aki Krisztusban hisznek, azok Isten gyermekeivé válnak. Aki egy önző, bűnös életvitelben hisz, azt ez a látszat-érték tönkretesz. Aki Jézus Krisztusban hisz és életének központi értéke Ő, annak van egyedül üdvössége. Csak annak az életnek lesz a végkifejlete az isteni életben részesedés, s egy határtalan kibontakozás, aki – akár öntudatlanul is – mindennél jobban erre az értékre, az istengyermeki életre, a személyes Istenben, a Szeretetben kibontakozó életre vágyik és törekszik. Egyedül a Jézus Krisztusba vetett hitnek van testünket-lelkünket széppé átformáló, halálból feltámasztó ereje. Mária testében ezt látjuk, akinek a teste már feltámadott, megdicsőült test. Az Ő hite olyan erős hatalom volt, hogy amikor igent mondott az angyalnak és hitt abban, amit az Úr mondott neki, egyszer csak elkezdett fejlődni a szíve alatt az Isten Fiának az emberi természete, és az Ő Fia megmentette az Ő testét a romlástól. Szűz Mária miben hitt? Mindenekelőtt Krisztusban, az Isten Fiában. Aztán nemcsak ez a központi érték volt az életében, hanem másodlagos értékek is: tudott hinni az

²³ [\[92\]](#) Efezusi Zsinat: Alexandriai Cirill 2. levele Nesztorioszhoz: DS 251.

anyaságban, tudott hinni a férjében, rá merte bízni magát erre a férfira. Az Ő oldalán látjuk Őt és biztonságban érzi magát ennek a férfinak a közelében, akit nagyon szeret, bár tudjuk, hogy érintetlenül megőrizte Őt József, és szűzi életet éltek, mégis támaszkodni tudott és akart ennek a férfinak a két erős karjára, mert tudta, hogy értelmes dolog feleségnek lenni. Aztán hitt abban, hogy nincs baba ruhája, meg kis ágya, amellyel magajándékozta a kisfiát, de van szeretete, és ez értelmes élet lesz. Aztán hitt a férjében, és nem gondolt arra, hogy milyen rossz döntés volt ez, miért nem választott magának egy tehetősebb férfit, vagy rámenősebb férfit, aki el tudja érni, hogy Betlehemben ne kelljen hideg istállóban szülnie és barmok közé fektetnie a Királyok Királyát. Hitt az anyaságban, s nem érzi magát úgy, hogy micsoda rossz dolga van az anyáknak. Nem érzi magát frusztrálva amiatt, hogy 30 évig gyakorlatilag csak a családjára van „kárhoztatva”, és szinte csak Jézussal és Józseffel foglalkozik. Nem mondja azt, hogy „micsoda mulasztás ez, inkább jobb lenne Jeruzsálembe menni, párkapcsolati tréningeket tartani, hiszen nem vesztegethetem el azt a rendkívüli bölcsességet, tudást és tapasztalatot, melyet Istentől kaptam”, hanem örömmel teljesíti az Édesanyai kötelességeit, s tudja, hogy majd eljön az idő, amikor Ő lesz a Bölcsesség Széke, amikor majd taníthat. A kereszttel jön el az az idő, amikor elveszíti a fiát, s nem törik meg benne az anyai küldetés, nem törik meg benne a hivatás, hanem örökre fogadja az egész világot. Így lesz az emberiség Édesanyja, így lesz az Egyház Anyjává, amikor Jézus rábízta a tanítványát, Jánost és rajta keresztül minket is: „Nézd! Ő a Te Fiad!” (Jn 19,26), hogy ezután a tanítványban és bennünk is Mária a Fiát lássa és szeresse. Elfogad bennünket, vállal bennünket, pedig nem túl jó csere ez. Szeret bennünket és szépnek lát bennünket, értékkel minket, mert a Fiától tanulta, hogy az Isten ennyire alázatos, hogy Ő a legszentebb, s mégis Ő is azzá válik, amit értékkel. **Mindnyájan azzá válunk, amit értékelünk. Ha te az önzést értékeled, vagy a bűnt értékeled, akkor ördögivé válsz, ha az Istent értékeled, akkor istenivé válsz.** Az Isten pedig kit értékkel? Az Ő Fiát, ezért teljesen egylényegű az Atya és a Fiú: nem két külön Isten, hanem egy. Teljesen megosztja az Istenségét. A Fiú öröktől fogva kapja ezt a mindenhatóságot, az Atya pedig öröktől fogva adja. De nem csak az Fiút értékeli az Isten, hanem az embert is. Annyira értékeli, hogy Ő is azzá válik, akit értékkel: emberré válik, emberi természetet vesz fel. Mária is annyira értékkel bennünket, az Édesanyánk, hogy megosztja velünk az életnek az örömeit, aggodalmait, és behívhatjuk Őt az életünkbe. Édesanyánk akar lenni. Amikor azt ünnepeljük, hogy Mária Istenszülo, akkor azt ünnepeljük, hogy nemcsak Istent szült, hanem embert is, hogy aki tőle született, az ugyanolyan ember volt, mint amilyenek mi vagyunk. És ha ehhez a Krisztushoz tartozunk, akkor az Ővéi vagyunk, mert az Ő természetéhez, a Fia természetéhez tartozunk mi is. Amikor szeretetben növekszünk, akkor mi is Máriáé vagyunk. Segítsen nekünk Mária, hogy életünk központi értékévé tegyük Krisztust, tudjuk középpontba tenni Őt, s tudjuk értékelni azt, ami valóban érték. „A hitünk szellemi életünk csúcsa. Értéket csak hittel lehet befogadni. Nyilván nem mindegy, hogy milyen értékeket fogadunk személyünkbe. Amit csúcsertékként befogadunk, leginkább az formál bennünket, nem mindegy, hogy istenivé vagy ördögivé formálódunk. Nem mindegy, hogy Istennel éljük meg életünk e világi eseményeit (tudományt, szerelmet stb.), vagy pedig Isten nélkül.”²⁴

Ez a hit hatalom, istenivé átforgató, halálból feltámasztó erő, mert egy személy azzá válik, amit/akit értékkel. A hit tehát hatalom. Embert és világot átforgató hatalom. Nem mindegy miben hiszünk? Mi mit teszünk életünk központi értékévé? Miért élünk? Az formál majd minket. Aki egy önző, bűnös életvitelben hisz, azt ez a hittel felfogott látszat érték tönkreteszi, eltorzítja. Aki Jézus Krisztusban hisz és életének központi értéke Jézus Krisztus személye, annak van egyedül üdvössége, csak annak az életnek lesz a végkifejlete az Isteni életben való részesedés és egy határtalan kibontakozás, aki (akár öntudatlanul is) mindennél jobban erre az értékre, az istengyermeki életre, a személyes Istenben, a Szeretetben kibontakozó életre vágyik és törekszik. Egyedül a Jézus Krisztusba vetett tiszta hitnek van testünket-lelkünket teljesen széppé átforgató, halálból feltámasztó ereje. Vegyük most sorra a Jézus személyének misztériumát érintő tévtanításokat!

A legnagyobb ember, aki valaha élt? Voltak, akik azt mondták, hogy Jézus pusztán egy ember, még ha a legnagyobb ember is, aki valaha élt. Egyszer kaptam egy könyvet a Jehova tanútól, melynek ez volt a címe: A legnagyobb ember, aki valaha élt. Jézus nem Isten a Jehova Tanúi szerint, s ez egy eretnokség, ami már több ezer éve lefutott lemez, de ma is újraéled. Nincs új a nap alatt. Az első keresztényeknek ez nagyon vérlázító volt, hogy lehúzzuk Őt is, a mi közönséges emberi szintünkre. A tét óriási. **Ha Jézus csak egy hozzánk hasonló ember, akkor nem lehet a Megváltónk. A halandó embert ugyanis csak a halhatatlan Isten tudja felemelni. Ha nem az Atyával egylényegű személy a Fiú, akkor nincs megváltásunk, s akkor az embernek nincs jövője. Akkor soha senki nem fog bennünket felemelni a bűneinkből, és nem tudunk szentté válni, ha nem érintkezik velünk a Szent Isten.** Ha nem adja nekünk az Ő fogatkozás nélküli, romolhatatlan, halhatatlan életét, akkor mi halálra ítélt, jövőtlen emberek vagyunk. Óriási tét volt, ez annyira komoly volt, hogy voltak, akik ezért az életüket adták oda.

Sajnos vannak ma is sikerfilmek, vagy sikerkönyvek, melyek erre épülnek, hogy lehúzzák a szentet a maguk közönséges szintjére, hogy a saját bűneiket igazolják. Ilyen volt pl. a Da Vinci Kód, mely szerint Jézus egy bűnös ember, akinek Mária Magdolnától leszármazottai vannak. Ez a könyv nem másról szól, mint egy ősi eretnokségről, hogy Jézus Krisztus nem Isten, ami istenkáromlás. Ha muszlim országban élnénk, s Mohamedet gyaláznák így, akkor másnap az illetőnek a fejét vennék. Nyilván nem erre bátorítunk senkit, de arra igen, hogy ismerjük és védjük meg a hitünket határozottan, de szelíden, s ne legyünk közömbösek olyan hitkérdések iránt, melyekért mások az életüket adták. Tudjuk, hogy vértanúk sokasága ment a Colosseumba pusztán azért a hitükért, hogy Jézus

²⁴ Szegei László, Rendhagyó kerekasztal beszélgetés a hitről, Dolgozat a Hit Évére, 2012. Az egész bekezdést az Ő gondolatai nyomán írtam.

Krisztust Istenként imádták, s a császár szobra előtt nem voltak hajlandók az Istennek kijáró tömjénáldozatot bemutatni. Voltak köztük gyerekek és várandós anyák is (pl. Szent Perpétua és Felicitasz), akik inkább vállalták a kínzásokat, mint hogy elárulják Krisztusukat.

Nem is igazi ember? Aztán a másik eretnokség, amibe belecsúsztak, hogy Jézus nem annyira ember, hanem Isten, s szinte felszippantotta az istensége az emberségét, például a **doketizmus eretnoksége**, mely már az első század végén megjelent, **hogy Jézusnak a teste nem volt igazi, s valójában nem is szenvedett; ott a kereszten Krisztusnak a teste csak egy látszattest.** A szenvedés nem annyira érintette meg az Istent, aki ezzel a testtel egyesült. Csak akkor ez egy nagyon szomorú dolog, mert akkor az Isten egy színjátékot játszik velünk, és ha így van, nem is vállalja fel a mi emberségünket. Ebben az esetben megint csak az ember ott vergődik a saját nyomorában, akkor könnyű Istennek, mert Őt nem érinti meg az emberi fájdalom. Egy távoli Isten képét mutatja meg, aki nem érintkezik az emberrel. Az ember újra magára van csak kárhozthatva, és soha nem érintkezhet az istenivel, hogyha Jézusnak az embersége nem valóságos emberi természet. Ennek fényében, az egy nagy örömhír, amit parancsolt ünnepünkön, Újévkor ünneplünk, hogy Mária Istenanya, mert azt a hitet foglalja magába, hogy aki tőle született, Óáltala lett minden, ugyanakkor emberi természetét Máriától vette. Test szerint Tőle született, s a génjei, a mosolya, a mozdulatai egészen a Szűzanyához hasonlítanak, hiszen neki nem volt test szerinti apja, mert a Szentlélek formálta az Ő emberi természetét a Szűz méhében. Teste valóságos emberi test. Az embersége tehát kezdődött, Mária méhében, az istensége viszont öröktől fogva van, nem kezdődött.

Istennek csak fogadott, de nem egylényegű Fia? 325-ben a Níceai Zsinat Áriusznak a tévtanítása ellenében (aki azt állította, hogy Isten Fia „a semmiből lett”, vagy „más lényegből való”, mint az Atya, vagyis személyi léte valamikor elkezdődött) megfogalmazta, amit **minden vasárnap a Szentmisében elimádkozunk: „született, de nem teremtmény, az Atyával egylényegű és minden általa lett.”** Miről szól ez a mondat? Arról, hogy Jézus nem teremtmény. Az emberi természete, az embersége teremtett emberi természet, Mária méhében formálja ki a Szentlélek, időben kezdődik, a szüzi fogantatással, de az isteni személye, isteni természete öröktől fogva van és öröktől fogva születik az Atyától.

Ez utóbbi, Atyától való születés a teológia nyelvén nem időbeli születést jelent, hanem nem tudja jobban kifejezni az egylényegűséget az Atyával. Ahogyan egy földi Atya a nemzéssel a saját emberi természetét adja tovább a fiának, úgy a Mennyei Atya öröktől fogva nemzi a Fiút, s így isteni természetét adja tovább. Ez az isteni nemzés tökéletes, s ezért nem hoz létre egy másik istent, aki az előbbihez csak hasonló másolat lenne, hanem azt jelenti, hogy a Fiú azért Fiú, mert az egyetlen isteni természetet, azaz isteni lényegét, szeretetet, mindenhatóságot úgy birtokolja, hogy az Atyától öröktől fogva kapja, az Atya ugyanezt az egyetlen isteni lényegét úgy birtokolja, hogy öröktől fogva adja. Nem időben valamikor elkezdődő születésről van szó. Ez a születés öröktől fogva zajló folyamat. A Fiú nem későbbtől fogva létezik, hanem éppúgy örök, és lényege öröktől fogva éppúgy a Lét és a Szeretet, mint az Atyának és a Szentléleknek. Az Atya, a Fiú és a Szentlélek három egylényegű személy, de egyetlen természet, egyetlen Isten, Akiknek a lényege a szeretet.

Nem csak félig ember, félig Isten?

KEK 464 Az Isten Fia megtestesülésének egyetlen és teljesen egyedülálló eseménye nem azt jelenti, hogy Jézus Krisztus részben Isten, részben ember, vagy, hogy az isteni és az emberi elem zavaros keveréke volna. Ő valóban emberré lett, és valóban Isten maradt. Jézus Krisztus valóságos Isten és valóságos ember.

Akkor most Jézus két személy? Nem egy tudathasadásos személyről van szó. Nincs benne egy külön emberi személy is. Hanem az az isteni személy, aki öröktől fogva az Atya ölen van, aki teremtette az egész világot, ez az Isteni személy odáig alázódik, hogy emberré lesz, emberi testet, emberi természetet vesz fel. Valóságos emberi természetet, mindazzal rendelkezik, amivel mi is: van emberi értelme, de isteni személyként éli át, hogy mit jelent egy emberi értelemmel rendelkezni. Ugyanakkor mi az, ami kettő Krisztusban? A természete: hiánytalan emberi természete és teljes isteni természete van. Mi a különbség a természet és a személy között? Az, hogy a személyem egy irányító és értékelő, birtokos, egységbe fogó központja az én egész lényemnek. Ugyanis a személyem irányítja a mozgásomat, a gondolataimat. Például gondolok valami szépre, akkor a személyem dönti el, hogy ezt továbbfolytatom, vagy gondolok valami rosszra, s a személyem dönti el, hogy belerágom magamat a negatív gondolatokba, vagy pedig azt mondom, hogy nem, én ezzel nem akarok foglalkozni. A személyem dönt, értékel. Megkülönböztetjük a személyünket a gondolatainktól, az eszünktől, az érzéseinktől, azt mondjuk például: jól vág az eszem. Ez az irányító központ Krisztusban az isteni személy, aki öröktől fogva van. Isteni személyként kiüresíti magát, az isteni mindentudását nem akarja használni, hanem átéli, hogy mit jelent, hogy Ő is Szűz Máriától és Szent Józseftől tanult beszélni. Mit jelent, hogy gyarapodik az emberi tudásban. Istennek ez a mérhetetlen alázata. El se tudjuk képzelni, hogy ez mit jelent Istennek, hogy egy véges, picike Baba testébe zárja bele magát, belülről ismerve minket el tudja képzelni, hogy mit jelent végigélni egy emberi sorsot a fogantatástól a feltámadásig. Az ember elé éli az ember jövőjét: hogy „ne félj, van jövőd!” Hogyha Krisztus csak ember lenne, akkor nem tudna felemelni bennünket, ha csak Isten lenne. Akkor egy

távoli, elérhetetlen Isten lenne, de Krisztusban összekapcsolódik a menny a földdel, az Isten az emberrel, a halandó a halhatatlannal. „Ne félj, ember, van jövőd!” – Erről szól a hittétel, hogy Krisztus az egyedüli közvetítő. Egyedül általad lehetséges Jézus, hogy érintkezessen az ember az Istennel, a menny a földdel, a véges a végtelennel, a romlandó a romolhatatlannal.

NÉHÁNY TISZTÁZÓ GONDOLAT - SZEGEDI LÁSZLÓ ATYA alapján a személyfogalomhoz és a krisztológiához

Mi van, ha az állatok is személyek?²⁵ Az állatokat az emberektől nem az különbözteti meg, hogy az állatoknak nincs agyuk, vagy ne éreznének és emlékeznének bizonyos dolgokra. **A kettő közti döntő különbség, hogy az állatoknak nincs a természetüktől különböző énjük, vagyis nincs személyük. A személyemet megkülönböztetem a természetemtől, testemtől, lelkemtől, gondolataimtól, az állat erre nem képes, azt teljesen a természete, ösztönei irányítják, s nem a személye, mert az állatoknak olyan nincs. Az emberi személy viszont képes a természete ellenére cselekedni, ösztöneit irányítani.** Ezen a téren pozitív és negatív értelemben is kilenghet. Például képes lezúllani és így tudatosan tönkretenni a máját, tüdejét, értelmetlenül. Az állat csak annyit zsákmányol a környezetéből, amennyire szüksége van, az ember képes féktelenül gyilkolni vagy pusztítani. Pozitív értelemben pedig képes azt választani, ami számára kellemetlen, pusztán szeretetből. Az ember képes az életösztönt is felülmúlni magában szeretetből pl. a vértanúságban. Az állatok erre nem képesek, azokra ösztönvezérelt programozottság, idomítottság jellemző.

A személy több tevékenységet folytat: pl. értékkel, birtokol, egységesít és megkülönböztet. A személy **1. irányító-központ:** mert amit értékkel, annak megszerzésére vagy átélésére indítja a természetet. Pl. irányítja a mozgást a kívánt dolgok elvégzésének irányába, tereli a gondolatokat vagy érzéseket a nem kívántról a kívánt témára stb. A személy **2. birtokos központ:** birtokolja természetét (pl. ez az én testem). **3. egységesítő központ:** személyi egységbe foglalja természetét, s végül **4. elkülönítő központ:** megkülönbözteti magát, s a rajta kívül állók másságát észleli. A személyi funkciók tudatossági foka fejlődhet, hiszen a csecsemő pl. még nem nagyon különbözteti meg magát az anyukájától, az én-határok valamelyest egybemosódnak, mégis teljes értékű és méltóságú személyről van szó. Éppígy egy szellemi fogyatékkal élő esetén. Miért? Mert **a személy méltóságát nem a tudatosság szintje, hanem igazán az adja, hogy szabadon ő döntheti el, hogyan és mit értékkel** (az eszméletlen állapotban lévő betegnek is teljes értékű személyi méltósága van éppúgy, mint egy csecsemőnek vagy magzatnak). A legalapvetőbb és mindig elmaradhatatlan személyi funkció ugyanis az értékelés és ezzel együtt, hogy az én képes természetének adottságaihoz egyéni, személyes módon viszonyulni. Két, szinte öntudatlan szellemi fogyatékos között óriási lehet a különbség. Például, hogy miként viszonyul a saját fogyatékos természetéhez: megutálja az egészségeseket, vagy hálásan kapcsolódik az egészségesek világához, keserű, zsémbes öregember lesz belőle, vagy derűs a miatt, amivel rendelkezik. A személyek minőségéről ugyanakkor egyedül Isten ítélhet, mert egyedül Ő tudja, hogy kinek milyen öröklött hajlamokkal, családi terhekkel kellett megbirkóznuk. Aki nehéz körülmények között, több áldozattal tud elérni valami kis jót, az lehet, hogy személyében minőségibb ember, mint aki ugyan több jót elért az életében, de ha lett volna egy komolyabb nehézsége, akkor attól könnyen elállt volna, mert nem értékelte olyan nagyra, hogy annyi szenvedés árán is vállalja.

Frigyre lép az isteni és emberi - nemcsak „szerelemi szimbiózis” (énhatárok elmosódása)? Ezt a négy tevékenységet az én nem csak saját természetében, hanem a másik emberrel való kapcsolatában is folytatja (azt is irányítani, birtokolni akarja stb.). A magam természetét másként birtoklom, mint pl. a hitvestársamét. Az előbbi személyi egységet, az utóbbi házastársi egységet hoz létre. Az ember a magában megtapasztalt egységre vágyik a másikkal is. Erre azonban adottságainál fogva képtelen, és **vissza is retten attól, hogy úgy legyen a másik szolgálatára, mint annak saját természete**, mint aki felett a másik rendelkezhet. Az ember megszenvedi ezt a tökéletlenséget. Az Isten a megtestesülésben legyőzi ezt a korlátot. A megdicsőült Krisztus isteni természetével így van szolgálatára Jézus emberi természetének (és az Egyháznak), mint annak saját természete. Emberi viszonylatban is ezt a szeretetegységet kell, hogy megcélazzuk, különösen a hitvestársak: „Így szeresse a férj is feleségét, mint saját testét. Aki feleségét szereti, önmagát szereti. Hiszen saját testét senki sem gyűlöli, hanem táplálja és gondozza, akár csak Krisztus az Egyházat.” (Ef 5,28-29) Az isteni személy továbbá képes olyan szoros létegyiséget létrehozni a kiválasztott emberrel (Máriától felvett emberi természetével), mint amit az ember saját természetével él meg. Az isteni személy képes a kiválasztott emberi természetét teljes személyi egységben (unio hüposztatika) magához kapcsolni, és úgy irányítani, birtokolni, hogy az a saját teste, lelke lesz. Az isteni személy egységesítő tevékenysége nem véges, mint az emberé, hanem képes úgy irányítani, birtokolni

²⁵ Vö. Szegedi L., Jézus a Megváltónk, 230-233; Isten országát kereső Egyház, 124-129. A személyre vonatkozó 3 bekezdést erre a két könyvre építettem. Szószertint idézetek is szerepelnek.

emberségét, mint saját természetét. **A megtestesülésben nem két személy és két természet egyesül, hanem egyfajta „személy átültetés” történik: isteni személyt emberi természetbe. Nem úgy kell elképzelni azonban, hogy ezt egy meglévő emberi én helyébe ültetik be, hanem az öröktől való Fiú Énje egyesül Mária méhében egy emberi természettel, s hozzákapcsolja teljes isteni természetét ehhez a törékeny emberhez.** Jézus Krisztusban Isten nem csupán az általa elgondolt tökéletes emberi életet teremtette meg egy tőle különböző emberben, hanem maga élte meg az emberi sorsot, belülről ismer minket. Ő fekszik pólyában és sír, eszik és alszik, fárad és beszél, mint az emberi társadalom tagja. Beleéli magát a teremtmény helyzetébe, és egyesülve vele megéli az életét. Ez a beleélés az isteni képességek miatt nem emberi beleélés, nem csupán teljes érzelem- és akaratközösség, ami a hitvesek közt elérhető maximum, miközben megőrzi személyi különállásukat (bár szinte a másik távollétében is megérik annak a fájdalmát, örömét olykor, s sokszor még az arcvonásaik és mozdulataik is hasonlítanak 50 év házasság után), hanem itt az isteni öntudat, én végzi el az elsődleges személyi tevékenységét az emberi természetben. Ő szeret, szól, szenved, emberi természetén keresztül. A megtestesülésben isteni, mindenható természetétől kiüresíti önmagát, ami azt jelenti, hogy azt arra használja, hogy Krisztus emberi természetét szolgálja, kibontakoztassa. A Fiú cselekszik emberi természetén keresztül a maga értékrendje szerint. Azt fejezi ki emberi körülményeink között, amit a Szentháromságos szeretetközösségben szüntelenül tesz: önátadását, engedelmisségét, ami evilági keretek közt csak roppant áldozatok közepette fejeződhet ki egy emberi természetben. A Fiú az Atya iránti engedelmisségét fejezi ki azzal, hogy szüntelenül szolgálja az embereket, szelíd, szegényként él, nem szerez magának vagyont, lemond a társról, egészen tisztán él, irgalmas szeretettel várja vissza a megtérő bűnösöket.

Hogy fér meg Krisztusban az isteni mindentudás az emberi tudatlansággal? Ezek az értékek a megtestesült Isten leglényegesebb magatartásai, irányítói: engedelmisség, alázat, szelídség, szegénység, tisztaság, szolgálat, irgalom. Az Ő emberi természete is fárad, fázik, éhes, emberi lelkének fáj a megvetés, borzad a haláltól. Amennyiben földi életében is szüntelen élvezte volna isteni mindenhatóságát vagy a kereszten is a boldogító színelátásban lett volna, akkor a földi élet nem jelentett volna számára áldozatot. Így nem közénk tartozó, sorsunkat élő ember lenne, Őt mi legfeljebb irigyelhetnénk. Az isteni személy végtelenül megszenvedi, hogy emberi természete, bár engedelmes és büntelen, igyekszik befolyásolni, hogy neki kellemes módon döntsön, s ha lehet, múltját el Tőle a szenvedés kelyhe, mégis vállalja azt értünk szeretetből. Megnyílik minden érték felé, megnyílt az egész tragikus sorsú emberiség felé, minden éhezővel, beteggel, börtönben lévővel azonosult, végig a történelmen, melyet iszonyatosan megszenved, ahogy az utolsó ítéletről szóló beszédében mondja: „Éheztem és ennem nem adtatok...” (Mt 25,42) Még ennél is jobban megszenved minden bűnt ebben a világban, mert Ő tökéletesen tiszta és szent. Ugyanakkor végtelenül tökéletesen értékeli a legkisebb jót is ebben a bűnbeesett, tönkrement világban, magába fogadja annak minden értékét, és azonosul vele. Így a legkisebb jónak is, amit teszel, ha Jézussal egyesítve teszed, akkor nem annyit fog érni a világ végén, amennyit a te véges emberi tetteiddel elérhetsz, hanem amennyire Krisztust befogadtad és amennyit Ő tud végbevinni benned, s általad. Jézus emberi természetével az isteni természete mindazt közli, amire szüksége van Szentlelkén keresztül. Ezért nem úgy születik, hogy tud olvasni, hanem Máriától és Józseftől tanulja meg, sőt az Írások ismeretére is nevelő apukája tanítja. A Szentlélek mindig újabb tevékenységeket kezd el benne, s emberi természetének újabb és újabb karizmákat ad. Pl. a gyermek Jézusnak az öröm és az engedelmeskedés Lelkét, a 30 éves Názáreti Jézus emberségének pedig rendkívüli kenetet, hogy megalapítsa és meghirdesse Isten országát a földön. Nyilvános működésének idejében a gyógyítás és a halott-feltámasztás vagy a jövőbe látás prófétai illetve az emberek titkos gondolataira való rálátás adományát is megkapja. A gyermek Jézusnak még nem a halálig tartó önfeláldozás a dolga, de amikor eljön az „Ő órája”, akkor a Szentlélek ehhez is megadja az önmagát feláldozó szeretet ajándékát a kereszt elvállalására. Jézusnak emberi lelke, értelme és akarata, és isteni lelke, értelme és akarata is van (Aki nem más, mint a Szentlélek Isten) az előbbi teljesen alávetette magát az utóbbinak, amikor engedelmeskedett mindhalálig isteni személyének. De isteni akarata és értelme is engedelmeskedett az emberinek, amikor földi élete során mindössze annyival akart rendelkezni, amennyivel egy ember is rendelkezhet majd megváltása után. A fent említett karizmákat mi is megkaphatjuk: Jézus ruhájának érintése gyógyít, Péternek még az árnyéka is. Jézus megígérte, hogy nagyobb dolgokat is fognak cselekedni tanítványai, mint amiket Ő tett, mert Jézus Lelkét kapják meg, aki most már világméretekben akarja kiterjeszteni Isten országát. De míg Jézus a Szentlelket sajátjaként, önmagával személyi egységben, egylényegűségben tudja, addig az ember csak részesedés által, Krisztustól közöltetvén, meg nem érdemelt ajándékként kaphatja meg.

ÖSSZEFOGLALÁS: Fiú Isten, köszönöm alázatodat, hogy úgy egyesíted magaddal emberségünket, hogy nem igázod le mindenhatóságoddal, mindentudásoddal, hanem engeded kibontakozni. Az a gyerek nem tud soha fejlődni, aki mellé a felnőttek nem tudnak leülni játszani úgy, hogy egy kicsit belebújnak a bőrébe. Ha nem „gyerekként” kapcsolódnak kis világához, hanem enciklopédiát olvasnak vele, vagy a felnőttek játékát

akarják játszani, akkor elnyomják, megsebzik őt, s nem engedik meg neki, hogy az legyen, aki: egy kis gyermek. Milyen szörnyű dolga lehet egy fiatal anyának egy mindentudó anyós mellett, aki nála mindig mindent jobban tud? Nem tudna kibontakozni, s megtalálni anyaságának önálló stílusát. Megsemmisülne, egészen elégne emberségünk (tudatlanságunk és véges gyarlóságunk) a te végtelen szentséged fényében, sőt feleslegessé válna, pusztá mellékletté silányulna az ember Isten mellett, ha megtestesülésedben nem tompítanád, s rejténéd el szentséges ragyogásodat egy törékeny kisdédben, ha nem üresítenéd ki magad, szolgálai alakot öltve.

Nem véletlenül vallotta az egész ószövetség, hogy aki meglátja az Urat, az meghal. Az emberi természet ugyanis nem bírja elviselni azt a szentséget élve, és hogy el ne eméssze Őt. Ezért nem közelíthet Mózes az égő csipkebokorhoz. Jézusban érintkezik először a maga teljes személyes valója szerint az isteni az emberivel, úgy, hogy nem semmisíti meg azt. Bár isteni természete, Szentlelke és isteni személye egészen a kereszten való teljes odaadásig viszi el emberi természetét, de az a halálban nem emésztődik el, hanem megkapja a Szentlélek világát újjáteremtő, s feltámasztó erejét. Jézus Krisztus csak a világ végén fogja kifejteni mindenki számára nyilvánvalóan, s a maga teljességében mindenható erejét, de már most is részesülhetnek belőle övéi (szentjei) az ő megdicsőült emberi természetén keresztül, mely Krisztussá, vagyis felkentté, Messiás királlyá magasztosult, s az újjáteremtő Szentléleknek a teremtet világ keretein belül elérhető forrása lett. „Isten esküvel is megerősítve ígéretet tett (Dávidnak): az ő ágyékának gyümölcséből ültet majd valakit trónjára, előrelátva beszélt Krisztus feltámadásáról, hogy sem nem marad az alvilágban, sem testét nem éri rothadás... Isten jobbjára felmagasztalta, megkapta a Szentlélek ígéretét az Atyától, azt kiárasztotta, amint látjátok és halljátok... Tudja meg hát Izrael egész háza teljes bizonyossággal, hogy Isten azt a Jézust, akit ti keresztre feszítettetek, Úrrá és Messiássá tette!” (ApCsel 2,30-36) Jézus Krisztus igazából nem vezetéknév, keresztnév, hanem a legősibb, legrövidebb ősegyházi hitvallás, azt jelenti: Jézus a Krisztus, vagyis a Lélekhordozó Messiás, benne – sőt rajta kívül senki másban – jelen van evilági keretek közt Isten Énje, személye, és hozzáférhető Isten mindenható ereje, melyből anélkül meríthetünk kegyelemből kegyelmet halmozva, hogy meg kellene semmisülnünk. Meghalnunk ugyan meg kell, mint ahogy a Názáreti Jézus emberi természete is belehalt az isteni szeretet követelményébe, s kiitta a kelyhet, de az isteni szeretetnek ez a tüze nem emésztette el az emberségünket, hanem átizzította a dicsőségre. Engedelmességéért az Atya felmagasztalta Őt, s vele együtt a jobbjára ültet minket, ha vele halunk meg szeretetből. Paradox módon épp az az emberi természet nem veszhet el (a kárhozatra), mely vele együtt vállalja a halált, hogy odaadja életét, mely megöli magában az önzést, hogy éljen másokért. (vö. „Aki értem és az Evangéliumért elveszíti (életét), megmenti azt az örök életre.” Mk 8,35-36) Bizonyos értelemben igaza volt a zsidóknak, hogy nem találkozhat úgy az ember az Istennel, hogy meg ne haljon, csakhogy ez a halál a régi ember, a régi természetünk halála, s az új embernek, a mennyei embernek a születése, s feltámadása.

Isten Igéje nem fért bele a Szentírásba: Maga a teremtés, a természet könyve is lényeges része annak a többszólami szimfóniának, melyben az egyetlen Ige (=Szó=Fiú Isten=Logosz) fejezi ki magát. Az üdvtörténetben közölte Szavát, beszélt a próféták által. Az Isteni Szó hangzott végig az üdvösség történetén, s teljességét a megtestesülés misztériumában, Isten Fia halálában és feltámadásában érte el. (VD²⁶ 14.) Ugyanakkor nehezen viseljük, amikor hiába olvassuk a Szentírást, mégis úgy érezzük, mintha Isten hallgatna. Ezzel kapcsolatban vigasztalóak Benedek Pápa szavai: *Amint Krisztus keresztje mutatja, Isten a hallgatásával is beszél. (A CSEND IS A ZENE RÉSZÉ) (VD 31.) A kereszténység „Isten Szavának vallása”, de nem „egy írott és néma szóé, hanem a megtestesült és élő Ige vallása”. Ezért az Írást úgy hirdetjük, hallgatjuk, olvassuk, fogadjuk be és éljük meg, mint Isten Szavát az Apostoli Hagyomány keretén belül, amelytől elválaszthatatlan. (VD 14.)*

A végső napokban Fiában szólt hozzánk, aki által a világot is teremtette. (Zsidóknak írt levél 1,1-2) (VD 18.)

Az örök Szó egy lett közülünk. Az Isteni Szó valóban emberi szavakban fejezi ki magát. Az Ige lerövidítette önmagát. Az örök Szó kicsinyke lett, oly kicsi, hogy elfért egy jászolban. Csecsemővé lett, hogy a Szó számunkra elviselhető legyen. Ez után a Szó nem csupán hallható, a Szónak már arca is van, akit tehát láthatunk: a Názáreti Jézus. (VD 19.) Krisztusban Isten Szava személyként van jelen. (VD 21.) Szimfónián belül megjelenik valami, amit assolo-nak nevezhetnénk, tőle függ az egész mű tartalma. És ez az 'assolo' Jézus. Az Emberfia összefoglalja magában a földet és az eget, a teremtést és a Teremtőt, a testet és a Lelket. Ő a kozmosz, és a történelem középpontja, mert benne egyesül a Szerző és a műve, anélkül, hogy összekeverednének. Keresztes Szent János: „nekünk adván a Fiát, ebben az egyetlen Igében mindent elmondott, és más mondanivalója nincs többé. Amit ugyanis korábban csak részletekben mondott a prófétáknak, azt mos egészében elmondta.” (VD: 22-23.o.)

A HITVALLÁS JÉZUSRÓL SZÓLÓ FEJEZETE, folytatás - Részletek a Katekizmusból a MEGTESTESÜLÉSRŐL

3. CIKKEL

JÉZUS KRISZTUS "FOGANTATOTT A SZENTLÉLEKTŐL, SZÜLETETT SZÜZ MÁRIÁTÓL"

1. § ISTEN FIA EMBERRÉ LETT

I. Miért lett testté az Ige?

²⁶ XVI. Benedek, Verbum Domini kezdetű enciklikája

456 "Értünk, emberekért és **a mi üdvösségünkért** leszállott a mennyből, megtestesült a Szentlélek erejéből, Szűz Máriától, és emberré lett." [79]²⁷

457 Az Ige testté lett, hogy minket Istennel **kiengesztelve üdvözítsen**: "Isten szeretett minket és elküldte Fiát engesztelésül a bűneinkért" (1Jn 4,10).

"Orvosra volt szüksége természetünknek, mely betegségben sínylődött. Fölemelőre szorult az ember, aki elesett. Elevenítőre szorult az, aki kiesett az életből. A jóhoz visszavezető szorult az, aki elveszítette a jóban való részesedést. A világosság jelenlétére szorult az, akit sötétségbe zártak." [80]²⁸

458 Az Ige testté lett, hogy így **mi megismerjük Isten szeretetét**: "Az Isten szeretete abban nyilvánult meg bennünk, hogy Isten elküldte a világba egyszülött Fiát, hogy általa éljünk" (1Jn 4,9).

459 Az Ige testté lett, hogy **a szentség példaképe legyen** számunkra: "Én vagyok az Út, az Igazság és az Élet, senki sem jut az Atyához, csak énáltalam" (Jn 14,6).

460 Az Ige testté lett, hogy bennünket az **"isteni természet részeseivé tegyen"** (2Pt 1,4): "Ő azért lett emberré, hogy mi istenekké váljunk." [84]²⁹

II. A megtestesülés

461 "Ő mint Isten, az Istennel való egyenlőségét nem tartotta olyan dolognak, amelyhez föltétlenül ragaszkodnia kell, hanem szolgálai alakot öltött, kiüresítette magát, és hasonló lett az emberekhez. Külsejét tekintve olyan lett, mint egy ember. Megalázta magát és engedelmeskedett mindhalálig, mégpedig a kereszthalálig." (Fil 2,5--8) [86]³⁰

463 „Minden lélek, amely megvallja, hogy Jézus Krisztus testben jött el, az Istentől van" (1Jn 4,2).

III. Valóságos Isten és valóságos ember

464 Az Isten Fia megtestesülésének egyetlen és teljesen egyedülálló eseménye nem azt jelenti, hogy Jézus Krisztus részben Isten, részben ember, vagy hogy az isteni és az emberi elem zavaros keveréke volna. Ő valóban emberré lett, és valóban Isten maradt. Jézus Krisztus valóságos Isten és valóságos ember.

465 Az első eretnokségek nem annyira Krisztus istenségét, mint inkább igaz emberségét tagadták (a gnosztikus doketizmus). Az apostoli időktől kezdve a keresztény hit hangsúlyozta az Isten Fiának valóságos megtestesülését, aki testben jött el. [87]³¹ De a 3. századtól kezdve az Egyháznak egy antiochiai zsinaton már azt kellett megerősítenie Szamoszatai Pállal szemben, hogy Jézus Krisztus természete szerint, nem pedig örökbefogadás által Isten Fia. Az I. egyetemes Niceai Zsinat 325-ben hitvallásában megvallotta, hogy Isten Fia "született, de nem teremtmény, az Atyával egylényegű (amit görögül így mondanak: homoúszion)", [88]³² és elítélte Ariust, aki azt állította, hogy "Isten Fia a semmiből lett", [89]³³ és "más szubsztanciából vagy lényegből" való, mint az Atya. [90]³⁴

466 A nesztoriánus eretnokség Krisztusban külön emberi személyt tételezett föl, aki Isten Fiának isteni személyéhez kapcsolódott. Ezzel szemben Alexandriai Szent Cirill és a III. egyetemes Efezusi Zsinat 431-ben megvallotta, hogy "az Ige, személye szerint (hüposztaszisz szerint) egyesítvén magával az értelmes lélektől átlelkesített testet (...), emberré lett". [91]³⁵ Krisztus emberségének nincs más alanya, mint Isten Fiának isteni személye, mely fölvette azt, és magáévá tette fogantatása pillanatában. Ezért az Efezusi Zsinat 431-ben kihirdette, hogy Isten Fiának Mária méhében történt emberi fogantatása által Mária "Istenszülő (...), nem azért, mintha az Ige természete vagy istensége eredetének elvét a szent Szűztől vette volna, hanem mert azt a szent és értelmes lélektől áthatott testet vette tőle magára, mellyel az Isten Igéje is személye szerint egyesült, és ezért mondjuk, hogy test szerint született". [92]³⁶

467 A monofiziták azt állították, hogy az emberi természet mint ilyen megszűnt létezni Krisztusban, amikor Isten Fiának isteni természete fölvette. A IV. egyetemes Kalkedoni Zsinat 451-ben ezzel az eretnokséggel szemben megvallotta:

"Tehát a Szentatyákat követve valamennyien egyhangúlag tanítjuk, hogy egy és ugyanannak valljuk a Fiút és a mi Urunk Jézus Krisztust; Őt, aki tökéletes az istenségben és tökéletes az emberségben; valóban Istent és valóban embert, Őt, akinek értelmes lelke és teste van, és aki istensége szerint egylényegű az Atyával, és embersége szerint egylényegű mivélünk, 'aki hozzánk hasonló mindenben, a bűnt kivéve'; [93]³⁷ az idők kezdete előtt az Atyától született az istenség szerint, és az utolsó napokban értünk és a mi üdvösségünkért az Istenszülő Szűz Máriától emberség szerint."

²⁷ [79] DS 150.

²⁸ [80] Nissai Szent Gergely: Oratio catechetica 15, 3: TD 7, 78 (PG 45, 48).

²⁹ [84] Szent Atanáz: De Incarnatione 54, 3: SC 199, 458 (25, 192).

³⁰ [86] Vö. a vasárnap első vesperásának kantikuma: Liturgia Horarum 1973--74. 1. köt: 545, 629, 718, 808; 2. köt: 844, 937, 1037, 1129; 3. köt: 548, 669, 793, 916; 4. köt: 496, 617, 741, 864.

³¹ [87] Vö. 1Jn 4,2--3; 2Jn 7.

³² [88] Niceai Hitvallás: DS 125.

³³ [89] Niceai Zsinat: "Epeidész" zsinati levél az egyiptomiakhoz: DS 130.

³⁴ [90] Niceai Hitvallás: DS 126.

³⁵ [91] Efezusi Zsinat: Alexandriai Cirill 2. levele Nesztorioszhoz: DS 250.

³⁶ [92] Efezusi Zsinat: Alexandriai Cirill 2. levele Nesztorioszhoz: DS 251.

³⁷ [93] Zsid 4,15.

"Egy és ugyanazt az egyszülött Fiú Úr Krisztust kell elismerni két természetben össze nem elegítve, változhatatlanul, megosztatlanul, szétválaszthatatlanul, soha el nem tüntetve a természetek különbségét az egység miatt, hanem inkább megőrizve mindkét természet sajátosságát, melyek egy személybe és hűposztaszisba kapcsolódnak össze." [94]³⁸

468 A Kalkedoni Zsinat után egyesek Krisztus emberi természetét önálló személynek tekintették. Ezekkel szemben az V. egyetemes zsinat 553-ban Konstantinápolyban vallja: "az Ő hűposztaszisza, (vagy 'személye') egy (...), aki a mi Urunk Jézus Krisztus, a Szentháromság egyik személye". [95]³⁹ Krisztus emberségében tehát mindent isteni személyének kell tulajdonítani mint sajátját, [96]⁴⁰ nemcsak a csodákat, hanem a szenvedéseket is, [97]⁴¹ és magát a halált is: valljuk, hogy "a mi Urunk Jézus Krisztus, aki testben megfeszített, valóságos Isten, és a dicsőség Ura, és a Szentháromság egyik személye". [98]⁴²

469 Az Egyház tehát vallja, hogy Jézus Krisztus szétválaszthatatlanul valóságos Isten és valóságos ember. Valóban Isten Fia, aki emberré lett, a testvérünk lett, de úgy, hogy Isten és a mi Urunk marad:

"Az maradt, ami volt, s fölvette azt, ami nem volt" -- éneklí a római liturgia. [99]⁴³ Aranyszájú Szent János liturgiája is megvallja és éneklí: "Ó, egyszülött Fiú és örök Ige, halhatatlan lévén, méltóztattál a mi üdvösségünkért megtestesülni a Szent Istenanyától és mindig Szűz Máriától, Te, aki változás nélkül emberré lettél és megfeszítettél. Ó, Krisztus Isten, aki halálod által legyőzted a halált, ki Egy vagy a Szentháromságból és dicsőíttetsz az Atyával és a Szentlélekkel, üdvözíts minket!" [100]⁴⁴

IV. Hogyan ember az Isten Fia?

470 Mivel a megtestesülésben, ebben a titokzatos egyesülésben "az emberi természet fölvetett, de nem semmisített meg", [101]⁴⁵ az Egyház századok során jutott el oda, hogy vallja Krisztus emberi lelkének -- értelmi és akarati tevékenységével együtt -- és emberi testének teljes valóságát. Ugyanakkor arra is szüntelenül emlékeztetnie kellett, hogy Krisztus emberi természete Isten Fiának isteni személyéhez tartozik, aki magára vette. Aki az emberi természetben jelen van, és mindaz, amit benne művel, a "Szentháromság egyik személyétől" való. Isten Fia tehát közli a maga emberségével sajátos, szentháromságos, személyes létmódját. Krisztus tehát lelkében és testében emberi módon fejezi ki a Szentháromság életét. [102]⁴⁶

"Isten Fia (...) emberi kézzel dolgozott, emberi értelemmel gondolkodott, emberi akarral cselekedett, emberi szívvel szeretett. Szűz Máriától születvén valóban egy lett közülünk, a bűnt kivéve mindenben hasonló lett hozzánk." [103]⁴⁷

• KRISZTUS EMBERI LELKE ÉS EMBERI MEGISMERÉSE

471 Laodikeai Apollinarisz azt állította, hogy Krisztusban az Ige helyettesítette a lelket vagy a szellemet. E tévedés ellen vallotta az Egyház, hogy az örök Fiú az értelmes, emberi lelket is magára vette. [104]⁴⁸

472 Ez az emberi lélek, amelyet Isten Fia magára vett, valódi emberi megismeréssel rendelkezett. E megismerés mint ilyen önmagában nem lehetett határtalan: térben és időben folyó életének történelmi körülményei között valósult meg. Ezért Isten emberré lett Fia gyarapodhatott "bölcességben, korban és kedvességben" (Lk 2,52), sőt érdeklődni kellett olyan dolgok iránt, melyeket emberi mivoltában tapasztalati úton kellett megtanulnia. [105]⁴⁹ Ez megfelelt annak, hogy a "szolgai alakjában" önként kiüresítse önmagát. [106]⁵⁰

473 Ugyanakkor Isten Fiának e valóban emberi megismerése személyének isteni életét fejezte ki. [107]⁵¹ "Isten Fia mindent tudott, mégpedig azáltal, aki azt az embert magára öltötte; nem természete szerint, hanem mert az Igével egyesült, (...) az emberi természet, mert egyesült az Igével, minden isteni dolgot is tudott, mégpedig Fölségének megfelelően." [108]⁵² Ez elsősorban arra a bensőséges és közvetlen megismerésre vonatkozik, amellyel Isten emberré lett Fia rendelkezik az Atyáról. [109]⁵³ A Fiú emberi megismerésében is megmutatta azt az átható isteni megismerést, mellyel az emberek szívének titkos gondolatairól tudott. [110]⁵⁴

³⁸ [94] Kalkedoni Zsinat: Hitvallás: DS 301--302.

³⁹ [95] II. Konstantinápolyi Zsinat, 8. sessio: 4. kánon: DS 424.

⁴⁰ [96] Vö. már az Efezusi Zsinaton: Anathematismi Cyrilli Alexandrini 4.: DS 255.

⁴¹ [97] Vö. II. Konstantinápolyi Zsinat, 8. sessio: 3. kánon: DS 423.

⁴² [98] II. Konstantinápolyi Zsinat, 8. sessio: 10. kánon: DS 423.

⁴³ [99] Benedictus antifóna január 1-én: Liturgia Horarum, I. köt. 394. Vö. Nagy Szent Leó: Sermo 21,2: CCL 138,87 (PL 54,192).

⁴⁴ [100] Officium Horarum Byzantinum, Ho Monogenész Himnusz: Hórologion to mega, Róma, 1876, 82.

⁴⁵ [101] II. Vatikáni Zsinat: *Gaudium et spes* lelképásztori konstitúció, 22.

⁴⁶ [102] Vö. Jn 14,9--10.

⁴⁷ [103] II. Vatikáni Zsinat: *Gaudium et spes* lelképásztori konstitúció, 22.

⁴⁸ [104] Vö. I. Szent Damasus: Epistula Hoti té aposztoliké kathedra: DS 149.

⁴⁹ [105] Vö. Mk 6,38; Jn 11,34. stb.

⁵⁰ [106] Vö. Fil 2,7.

⁵¹ [107] Vö. Nagy Szent Gergely: Sicut aqua epistula: DS 475.

⁵² [108] Szent Maximus Confessor: Quaestiones et dubia Q. I, 67: CCG 10, 155 (66: PG 90, 840.)

⁵³ [109] Vö. Mk 14,36; Mt 11,27; Jn 1,18; 8,55. stb.

⁵⁴ [110] Vö. Mk 2,8; Jn 2,25; 6,61. stb.

474 Krisztus emberi megismerése -- a megtestesült Ige személyében az isteni Bölcsességgel való egysége miatt -- teljesen tudta azokat az örök terveket, amelyeknek kinyilatkoztatására jött. [\[111\]⁵⁵](#) Amiről e tekintetben azt mondja, hogy nem tudja, [\[112\]⁵⁶](#) arról másutt magyarázatul adja, hogy nem kapott rá küldetést, hogy föltárja. [\[113\]⁵⁷](#)

• KRISZTUS EMBERI AKARATA

475 Hasonlóképpen az Egyház a VI. egyetemes zsinaton megvallotta, hogy Krisztusnak két akarata és két természetes tevékenysége van, tudniillik isteni és emberi, melyek nem szembenállnak, hanem együttműködnek úgy, hogy az emberré lett Ige Atyja iránti engedelmisségében emberként akarta mindazt, amit Istenként az Atyával és a Szentlélekkel közösen elhatározott a mi üdvösségünkre. [\[114\]⁵⁸](#) Az Egyház vallja, hogy "Krisztus emberi akarata ellenállás és ellenszegülés nélkül aláveti magát mindenható, isteni akaratának". [\[115\]⁵⁹](#)

• KRISZTUS VALÓSÁGOS TESTE

476 Mivel az Ige testté lett és valódi emberi természetet öltött magára, Krisztus "teste konkrét emberi test volt". [\[116\]⁶⁰](#) Ezért Jézus emberi arca "megfesthető". [\[117\]⁶¹](#) Az Egyház a VII. egyetemes zsinaton [\[118\]⁶²](#) törvényesnek ismerte el, hogy szentképeken megjelenítsék.

477 Az Egyház azt is kezdettől fogva elismerte, hogy Jézus testében Isten, aki "a maga világában láthatatlan, a mi világunkban láthatóvá lett". [\[119\]⁶³](#) Valójában Krisztus testének egyéni vonásai Isten Fiának isteni személyét fejezik ki. Ő ugyanis emberi testének vonásait annyira magáévá tette, hogy szentképen megfestetten tisztelhetők, mert a hívő, aki az ő képét tiszteli, "benne a megfestett személyt imádja". [\[120\]⁶⁴](#)

• A MEGTESTESÜLT IGE SZÍVE

478 Jézus élete folyamán, haláltusájában és *szenvedésében mindannyiunkat együtt és egyenként ismert és szeretett*, és mindegyikünkért odaadta önmagát: Isten Fia "szeretett engem és fölláldozta magát értem" (Gal 2,20). Ő mindannyiunkat emberi szívvel szeretett. Ezért Jézus szentséges Szíve, melyet bűneink sebeztek meg és üdvösségünkért szűrtak át, [\[121\]⁶⁵](#) "kiváltságos jele és szimbóluma (...) annak a szeretetnek, mellyel az isteni Megváltó az örök Atyát és minden embert szüntelenül szeret". [\[122\]⁶⁶](#)

Összefoglalás

480 Jézus Krisztus valóságos Isten és valóságos Ember isteni személyének egységében; ezért egyetlen közvetítő Isten és az emberek között.

2. §. "... FOGANTATOTT A SZENTLÉLEKTŐL, SZÜLETETT SZŰZ MÁRIÁTÓL"

I. Fogantatott a Szentlélektől...

486 (Jézus) az Atya egyetlen Fia... emberi létének kezdetétől fogva, bár ennek kinyilvánulása csak lépésről lépésre fog megtörténni: a pásztoroknak, [\[125\]⁶⁷](#) a napkeleti bölcseknek, [\[126\]⁶⁸](#) Keresztelő Jánosnak [\[127\]⁶⁹](#) és a tanítványoknak. [\[128\]⁷⁰](#)

II. ... született Szűz Máriától

487 Amit a katolikus hit Máriával kapcsolatban hisz, arra alapszik, amit Krisztussal kapcsolatban hisz, amit viszont Máriáról tanít, az megvilágosítja Krisztusba vetett hitét.

• MÁRIA ELEVE ELRENDELÉSE

488 "Isten elküldte a Fiát" (Gal 4,4), de hogy testet alkosson neki, [\[129\]⁷¹](#) úgy akarta, hogy abban egy teremtmény szabadon együttműködjék.

"Az irgalmasság Atyja pedig úgy akarta, hogy a megtestesülést előzze meg az eleve elrendelt anya beleegyező igenje; mivel hogy asszony volt részes a halál előidézésében, asszonynak legyen része az élet visszaszerzésében is." [\[130\]⁷²](#)

3. §. KRISZTUS ÉLETÉNEK MISZTÉRIUMAI

512 A hitvallás Krisztus életéből csak a megtestesülés (fogantatás és születés) és a húsvét (szenvedés, keresztfeszítés, halál, temetés, pokolraszállás, föltámadás, mennybemenetel) misztériumait nevezi meg. Semmit sem mond kifejezetten Jézus rejtett és nyilvános életének misztériumairól. Mindazt, "amit Jézus tett és tanított kezdettől egészen mennybevétele napjáig" (ApCsel 1,1--2), a születés és a húsvét misztériumainak fényében kell szemlélnünk.

I. Krisztus egész élete misztérium

⁵⁵ [\[111\]](#) Vö. Mk 8,31; 9,31; 10,33--34; 14,18--20.26--30.

⁵⁶ [\[112\]](#) Vö. Mk 13,32.

⁵⁷ [\[113\]](#) Vö. ApCsel 1,7.

⁵⁸ [\[114\]](#) Vö. III. Konstantinápolyi Zsinat 681-ben, 18. sessio: Definitio de duabus in Christo voluntatibus et operationibus: DS 556--59.

⁵⁹ [\[115\]](#) Vö. III. Konstantinápolyi Zsinat 681-ben, 18. sessio: Definitio de duabus in Christo voluntatibus et operationibus: DS 556.

⁶⁰ [\[116\]](#) Vö. Lateráni Zsinat 649-ben, 4. kán. DS 504.

⁶¹ [\[117\]](#) Vö. Gal 3,1.

⁶² [\[118\]](#) II. Niceai Zsinat 787-ben, 7. Act.: Definitio de Sacris imaginibus, DS 600--603.

⁶³ [\[119\]](#) 2. karácsonyi prefáció: Missale Romanum, 1970, 396.

⁶⁴ [\[120\]](#) II. Niceai Zsinat 787-ben, 7. Act.: Definitio de Sacris imaginibus, DS 601.

⁶⁵ [\[121\]](#) Vö. Jn 19,34.

⁶⁶ [\[122\]](#) XII. Pius pápa: Haurietis aquas enciklika: DS 3924; vö. Uő: Mystici corporis enciklika, DS 3812.

⁶⁷ [\[125\]](#) Vö. Lk 2,8--20.

⁶⁸ [\[126\]](#) Vö. Mt 2,1--12.

⁶⁹ [\[127\]](#) Vö. Jn 1,31--34.

⁷⁰ [\[128\]](#) Vö. Jn 2,11.

⁷¹ [\[129\]](#) Vö. Zsid 10,5.

⁷² [\[130\]](#) II. Vatikáni Zsinat: [Lumen Gentium](#) dogmatikus konstitúció, 56; vö. 61.

515 Jézus életében minden -- pályájától, amibe születésekor betakarták, [188]⁷³ az eceten át, amivel a kereszten itatták, [189]⁷⁴ egészen az arcát takaró kendőig, amit a föltámadás után a sírban hagyott [190]⁷⁵ -- az Ő legbensőbb misztériumának a jele. Cselekedetei, csodái, szavai által vált nyilvánvalóvá, hogy "benne lakik testileg az istenség teljessége" (Kol 2,9). Embersége "szentségként", azaz istenségének és az általa hozott üdvösségnek jele és eszközeként jelenik meg: ami az Ő földi életében látható volt, az istenfiúságának és megváltói küldetésének láthatatlan misztériumára utalt.

- **JÉZUS MISZTÉRIUMÁNAK KÖZÖS VONÁSAI**

516 Krisztus egész élete az Atya kinyilatkoztatása: szavai és cselekedetei, hallgatása és szenvedése, magatartása és beszédmódja. Jézus elmondhatja: "Aki látott engem, látta az Atyát" (Jn 14,9).

517 Krisztus egész élete a megváltás misztériuma. A megváltásban elsősorban a kereszten kiontott vér által részesülünk, [193]⁷⁶ de ez a misztérium Jézus egész földi életében tevékeny: már megtestesülésekor, amikor szegénnyé lett, hogy bennünket szegénysége által gazdaggá tegyen; [194]⁷⁷ rejtett életében, mely engedelmisségével [195]⁷⁸ kiengeszteli a mi engedetlenségünket; szavában, mely megtisztítja hallgatóit; [196]⁷⁹ gyógyításaiban és ördögűzéseiben, melyekben "magára vette gyöngeségünket, és betegségeinket hordozta" (Mt 8,17); [197]⁸⁰ és föltámadásában, mellyel megigazulást adott nekünk. [198]⁸¹

518 "Emiatt élt végig Krisztus minden életkort is, hogy mindenki számára helyreállítsa az Istennel való közösséget." [200]⁸²

- **KÖZÖSSÉGÜNK JÉZUS MISZTÉRIUMAIVAL**

521 Krisztus megteszi, hogy mindazt, amit életében átélt, mi az életünkkel Őbenne éljük, és Ő a maga életével mibennünk élje. "Ő ugyanis, az Isten Fia, megtestesülésében bizonyos módon minden emberrel egyesült." [208]⁸³ Arra vagyunk hivatva, hogy egyek legyünk Ővele ... hogy megosszuk vele azt, amit Ő testi életében értünk és mint példaképünk átélt:

"Jézus misztériumait és állapotait tovább kell vinnünk és be kell teljesítenünk, és gyakran kell kérnünk Őt (...), hogy vigye ezt végbe bennünk és egész Egyházában. (...) s bennünk folytassa. Ily módon akarja bennünk e misztériumokat beteljesíteni." [209]⁸⁴

3.RÉSZ: A HITVALLÁS JÉZUSRÓL SZÓLÓ FEJEZETE – további részletek a Katekizmusból: 4-7. CIKKELY

4. CIKKELY

JÉZUS KRISZTUS "SZENVEDETT PONCIUS PILÁTUS ALATT, MEGFESZÍTETTÉK, MEGHALT ÉS ELTEMETTÉK"

2. §. A MEGFESZÍTETT JÉZUS HALT MEG

I. Jézus pere

- **A ZSIDÓ HATÓSÁGOK MEGOSZTOTTÁGA JÉZUSSAL KAPCSOLATBAN**

596 A főtanács, miután Jézust halálra ítélte [426]⁸⁵ mint istenkáromlót, mivel nem volt joga a kivégzéshez, [427]⁸⁶ Jézust átadta a rómaiaknak, és politikai lázadással vádolta, [428]⁸⁷ ami a "zendülés" (Lk 23,19) miatt vádolt Barabbáshoz tette Őt hasonlóvá. A főpapok is politikai fenyegetésekkel kényszerítik Pilátust, hogy Jézust halálra ítélje. [429]⁸⁸

- **A ZSIDÓK JÉZUS HALÁLÁÉRT KOLLEKTÍVEN NEM FELELŐSEK**

597 Amikor Jézus a kereszten megbocsátott [432]⁸⁹ -- és az Ő nyomában Péter is --, a magyarázatot a jeruzsálemi zsidók és vezetőik "tudatlanságában" [433]⁹⁰ jelölte meg. Még kevésbé szabad a nép "az ő vére mirajtunk és gyermekeinken" (Mt 27,25) kiáltásából -- ami egy jóváhagyási formula [434]⁹¹ -- kiindulva a felelősséget térben és időben más zsidókra kiterjeszteni:

Az Egyház a II. Vatikáni Zsinaton ugyanígy nyilatkozott: "Mindaz, ami az Ő szenvedésében történt, sem az akkor élő zsidóknak, sem a mai zsidóknak nem számítható be megkülönböztetés nélkül. (...) a zsidókat (...) nem szabad Istentől elvetettnek vagy átkozottnak tekinteni, mintha ez következne a Szentírásból." [435]⁹²

- **KRISZTUS SZENVEDÉSÉNEK AZ ÖSSZES BŰNÖSÖK SZERZŐI VOLTAK**

598 "Minden büntetésnek, amit (Krisztus) elviselt, szerzői és szolgálai a bűnösök voltak". [436]⁹³ Tekintettel arra, hogy bűneink magát Krisztust érik, [437]⁹⁴ az Egyház nem vonakodik a legsúlyosabb felelősséget Jézus kínszenvedéséért a keresztényekre róni, amit ők nagyon gyakran egyedül a zsidókra hárítottak:

"Ez a bűn mindazokat terheli, akik a bűnökbe gyakrabban beleesnek. Ugyanis mivel bűneink hajtották az Úr Krisztust a kereszthalálba, kétségtelenül akik bűnökben és viciumokban fetrengenek, amennyiben rajtuk áll, önmagukban újra megfeszítik Isten

⁷³ [188] Vö. Lk 2,7.

⁷⁴ [189] Vö. Mt 27, 48.

⁷⁵ [190] Vö. Jn 20,7.

⁷⁶ [193] Vö. Ef 1,7; Kol 1,13--14; 1Pt 1,18--19.

⁷⁷ [194] Vö. 2Kor 8,9.

⁷⁸ [195] Vö. Lk 2,51.

⁷⁹ [196] Vö. Jn 15,3.

⁸⁰ [197] Vö. Iz 53,4.

⁸¹ [198] Vö. Róm 4,25.

⁸² [200] Szent Ireneusz: Adversus haereses 3, 18, 7: SC 211, 366 (PG 7, 937); vö. Uő.: Adversus haereses 2, 22, 4: SC 294, 220--222 (PG 7, 784).

⁸³ [208] II. Vatikáni Zsinat: *Gaudium et spes* lelkipásztori konstitúció, 22.

⁸⁴ [209] Eudes Szent János: Le royaume de Jésus, 3, 4: Oeuvres complètes 1. köt. (Vannes, 1905), 310--311.

⁸⁵ [426] Vö. Mt 26,66.

⁸⁶ [427] Vö. Jn 18,31.

⁸⁷ [428] Vö. Lk 23,2.

⁸⁸ [429] Vö. Jn 19,12.15.21.

⁸⁹ [432] Vö. Lk 23,34.

⁹⁰ [433] Vö. ApCsel 3,17.

⁹¹ [434] Vö. ApCsel 5,28; 18,6.

⁹² [435] II. Vatikáni Zsinat: *Nostra aetate* nyilatkozat, 4.

⁹³ [436] Római Katekizmus 1, 5, 11. Kiad. P. Rodríguez (Vatikán--Pamplona, 1989.), 64; vö. Zsid 12,3.

⁹⁴ [437] Vö. Mt 25,45; ApCsel 9,4--5.

Fiát, és csúfot üznek belőle. Ez a vétség a mi esetünkben súlyosabb, mint a zsidók esetében volt, hiszen, ahogy az Apostol mondja, ők, ha fölismerték volna, soha nem feszítették volna keresztre a dicsőség Urát (1Kor 2,8); mi pedig valljuk, hogy ismerjük Őt, és mégis tetteikkel megtagadva szinte erőszakos kezét emelünk." [438]⁹⁵
"Nem is a démonok feszítették keresztre Őt, hanem te feszítetted meg, velük együtt, és újra mindig megfeszítéd, amikor örömet leled a víciuumokban és a bűnökben." [439]⁹⁶

II. Krisztus megváltó halála az üdvösség isteni tervében

• "JÉZUST ISTEN HATÁROZOTT TERVE SZERINT ÁRULTÁK EL"

599 Ezt az embert "Isten elhatározott terve és előretudása szerint" (ApCsel 2,23) árulták el. Ez a bibliai kifejezőmód nem azt jelenti, hogy azok, akik Jézust "elárulták", [440]⁹⁷ egy Isten által előre megírt jelenet passzív végrehajtói lettek volna.

600 Az idő minden pillanata a maga aktualitásában jelen van Istennél. Ő tehát a maga "eleve elrendelésének" örök tervét meghatározza úgy, hogy belefoglalja minden egyes ember szabad választását az Ő kegyelmére: "Mert valóban összefogott ebben a városban Heródes és Poncius Pilátus a pogányokkal és Izrael népével [441]⁹⁸ a Te fölkent szent szolgád, Jézus ellen, hogy végrehajtsák azt, amit hatalmad és akaratom előre elhatározott" (ApCsel 4,27--28). Isten az ő vakságukból eredő cselekedeteket megengedte, [442]⁹⁹ hogy a maga üdvözítő tervét megvalósítsa. [443]¹⁰⁰

• "MEGHALT BŰNEINKÉRT AZ ÍRÁSOK SZERINT"

601 Szent Pál egy hitvallásban, amelyről azt mondja, hogy úgy "kapta", [446]¹⁰¹ megvallja, hogy "Krisztus meghalt a bűneinkért az Írások szerint" (1Kor 15,3). [447]¹⁰²

• "ISTEN ÉRTÜNK BÜNNÉ TETTE ŐT"

602 Az emberek áteredő bünt követő bűneinek büntetése a halál. [452]¹⁰³ Amikor tulajdon Fiát szolga alakjában [453]¹⁰⁴, tudniillik az elesett és a bűn miatt halálra szánt emberség formájában [454]¹⁰⁵ küldte el, Isten "Őt, aki bünt nem ismert, bünné tette értünk, hogy mi Isten igazságossága legyünk Őbenne" (2 Kor 5,21).

603 Jézus nem ismerte az elvetettséget, mintha Ő maga vétkezett volna. [455]¹⁰⁶ De a megváltó szeretetben, mely Őt mindig egyesítette az Atyával, [456]¹⁰⁷ Istentől való bűnös eltévelyedtségünkben úgy magára vett bennünket, hogy a nevünkben elmondhatta a kereszten: "Istenem, Istenem, miért hagytál el engem?" (Mk 15,34). [457]¹⁰⁸

• ISTEN A KEZDEMÉNYEZŐ AZ EGYETEMES, MEGVÁLTÓ SZERETETBEN

604 "Isten azonban azzal ajánlja irántunk való szeretetét, hogy amikor még bűnösök voltunk, Krisztus meghalt értünk" (Róm 5,8).

605 Állítja, hogy "életét adja, váltságul sokakért" (Mt 20,28). Ez az utóbbi kijelentés nem leszűkítő értelmű: az emberiség egészét állítja szembe a Megváltó egyetlen személyével, aki odaadja magát, hogy megmentse azt. [459]¹⁰⁹ Az Egyház az Apostolok nyomán [460]¹¹⁰ tanítja, hogy Krisztus kivétel nélkül minden emberért halt meg: "Nincs, nem volt és nem lesz olyan ember, akiért (Krisztus) ne szenvedett volna". [461]¹¹¹

III. Krisztus a bűneinkért ajánlotta fel önmagát az atyának

• KRISZTUS EGÉSZ ÉLETE ÁLDOZATI AJÁNDÉK AZ ATYÁNAK

606 A Fiú megtestesülésének első pillanatától magáévá teszi megváltói küldetésének isteni tervét: "Az én eledelem az, hogy annak akaratát tegyem, aki küldött, s elvégezzem művét" (Jn 4,34).

• "A BÁRÁNY, AKI ELVESZI A VILÁG BŰNÉT"

608 Keresztelő János, miután elfogadta, hogy a bűnösök között kiszolgáltassa neki a keresztséget, [464]¹¹² Jézusban meglátta és megmutatta Isten bárányát, aki elveszi a világ bűnét. [465]¹¹³ Így nyilvánítja ki, hogy Jézus egyszerre a szenvedő Szolga, aki némán engedi, hogy leölésre vigyék [466]¹¹⁴ és sokak bűnét hordozza, [467]¹¹⁵ és a Húsvéti Bárány, Izrael megváltásának szimbóluma az első húsvétkor. [468]¹¹⁶ Krisztus egész élete a küldetését fejezi ki: szolgálni és életét adni váltságul sokakért. [469]¹¹⁷

• JÉZUS SZABADON TESZI MAGÁÉVÁ AZ ATYA MEGVÁLTÓ SZERETETÉT

609 "Senki sem veszi el (...) (az életemet) tőlem, hanem én magamtól teszem le" (Jn 10,18). Ezért Isten Fiának szabadsága akkor a legnagyobb, amikor a halál felé megy. [471]¹¹⁸

• AZ UTOLSÓ VACSORÁN JÉZUS ELŐVÉTELEZTE ÉLETÉNEK SZABAD FELÁLDOZÁSÁT

610 Jézus önmaga szabad föláldozását a lehető legjobban kifejezte a tizenkét apostollal elköltött vacsorán. [472]¹¹⁹ "Ez az én testem, mely értetek adatik" (Lk 22,19).

⁹⁵ [438] Római Katekizmus 1, 5, 11. Kiad. P. Rodríguez (Vatikán--Pamplona, 1989.), 64.

⁹⁶ [439] Assisi Szent Ferenc: Admonitio 5, 3. Opuscula sancti Patris Francisci Assisiensis. Kiad. C. Esser, Grottaferrata, 1978, 66.

⁹⁷ [440] Vö. ApCsel 3,13.

⁹⁸ [441] Vö. Zsolt 2,1--2.

⁹⁹ [442] Vö. Mt 26,54; Jn 18,36; 19,11.

¹⁰⁰ [443] Vö. ApCsel 3,17--18.

¹⁰¹ [446] Vö. 1Kor 15,3.

¹⁰² [447] Vö. még ApCsel 3,18; 7,52; 13,29, 25,22--23.

¹⁰³ [452] Vö. Róm 5,12; 1Kor 15,56.

¹⁰⁴ [453] Vö. Fil 2,7.

¹⁰⁵ [454] Vö. Róm 8,3.

¹⁰⁶ [455] Vö. Jn 8,46.

¹⁰⁷ [456] Vö. Jn 8,29.

¹⁰⁸ [457] Vö. Zsolt 22,1.

¹⁰⁹ [459] Vö. Róm 5,18--19.

¹¹⁰ [460] Vö. 2Kor 5,15; 1Jn 2,2.

¹¹¹ [461] Vö. Quiersy-i Zsinat 853-ban: De libero arbitrio hominis et de praedestinatione, 4. kánon: DS 624.

¹¹² [464] Vö. Lk 3,21; Mt 3,14--15.

¹¹³ [465] Vö. Jn 1,29.36.

¹¹⁴ [466] Vö. Iz 53,7; Jer 11,19.

¹¹⁵ [467] Vö. Iz 53,12.

¹¹⁶ [468] Vö. Kiv 12,3--11; Jn 19,36; 1Kor 5,7.

¹¹⁷ [469] Vö. Mk 10,45.

¹¹⁸ [471] Vö. Jn 18,4--6; Mt 26,53.

¹¹⁹ [472] Vö. Mt 26,20.

- **HALÁLKÜZDELEM A GETSZEMÁNI KERTBEN**

612 Jézus imádkozik: "Atyám, ha lehetséges, mívelék el tőlem ez a kehely..." (Mt 26,39). Így fejezi ki a borzadást, amit a halál emberi természete számára jelent. Valójában az Ő emberi természete, miként a miénk is, örök életre van rendelve; ezenkívül a miénktől eltérően az övé tökéletesen mentes a bűntől, [\[480\]¹²⁰](#) ami halált okoz.

- **KRISZTUS HALÁLA EGYETLEN ÉS VÉGSŐ ÁLDOZAT**
- **JÉZUS SAJÁT ENGEDELMESSÉGÉT ÁLLÍTJA A MI ENGEDETLENSÉGÜNK HELYÉBE**
- **A KERESZTEN -- JÉZUS BEVÉGI ÁLDOZATÁT**

616 Ő életének föláldozásban mindnyájunkat ismert és szeretett. [\[498\]¹²¹](#) Egyetlen ember sem volt képes, még ha a legnagyobb szent lett volna is, minden ember bűnét magára vállalni és áldozatul föláldozni önmagát mindenkiért. A Fiú isteni személyének -- aki felülmúl s ugyanakkor magába is foglal minden emberi személyt, és Krisztust az egész emberiség fejévé teszi -- Krisztusban léte tette lehetővé, hogy áldozata mindenkiért megváltó áldozat legyen.

3. §. JÉZUS KRISZTUST ELTEMETÉK

624 Ő "Isten kegyelméből mindnyájunkért" megízlelte "a halált" (Zsid 2,9), azaz a halál állapotát, lelke és teste szétválásának állapotát a kereszten kilehelt utolsó lehelete és a föltámadása pillanata közti időben. A megholt Krisztusnak ez az állapota a sír és a pokolraszállás misztériuma.

- **A TESTE SZERINT A SÍRBA NYUGVÓ KRISZTUS**

626 "Jóllehet tehát Krisztus mint ember meghalt, és az Ő szent lelke elvált szeplőtelen testétől, az istenség azonban egyiktől sem, azaz sem a lélektől, sem a testtől semmiképpen nem vált el: ezért személye sem vált ketté." [\[520\]¹²²](#)

- **"NEM ENGEDE, HOGY A TE SZENTED ROMLÁST LÁSSON"**

627 Krisztus halála valóságos halál volt, amennyiben földi, emberi létének véget vetett. De az egység miatt, melyet a Fiú személye testével megőrzött, holtteste nem olyan porhüvely, mint a többi, mert "lehetetlen volt, hogy a halál fogva tartsa Őt" (ApCsel 2,24), és ezért "az isteni erő Krisztus testét megőrizte a bomlástól". [\[521\]¹²³](#) Krisztus "harmadnapon" (1Kor 15,4; Lk 24,46) [\[523\]¹²⁴](#) való föltámadása volt ennek a jele, azért is, mert úgy hitték, hogy a romlás a negyedik napon mutatkozik meg. [\[524\]¹²⁵](#)

5. CIKKELÝ

"JÉZUS KRISZTUS ALÁSZÁLLT A POKLOKRA, HARMADNAPON FÖLTÁMADT A HALOTTAK KÖZÜL"

1. § KRISZTUS ALÁSZÁLLT A POKLOKRA

633 A halottak honát, ahova a meghalt Krisztus alászállt, az Írás alvilágnak, seolnak vagy hádésznak [\[531\]¹²⁶](#) nevezi, mert akik ott vannak, meg vannak fosztva Isten látásától. [\[532\]¹²⁷](#) A Megváltóra várva ebben az állapotban voltak az összes megholtak, gonoszok és igazak egyaránt, [\[533\]¹²⁸](#) ami nem azt jelenti, hogy azonos volt a sorsuk, miként Jézus az "Ábrahám kebelére" fogadott szegény Lázárról szóló példabeszédében megmutatta. [\[534\]¹²⁹](#) "Az igazak lelkét, akik Ábrahám kebelén vártak az Üdvözítőt, a pokolraszálló Úr Krisztus kiszabadította". [\[535\]¹³⁰](#) Jézus nem azért szállt alá a poklokra, hogy a kárhozottakat szabadítsa ki, [\[536\]¹³¹](#) nem is azért, hogy a poklot, a kárhozat helyét megszüntesse, [\[537\]¹³²](#) hanem hogy az igazakat szabadítsa ki, akik öelötte éltek. [\[538\]¹³³](#)

634 "A halottaknak is hirdették az evangéliumot (...)" (1Pt 4,6). Ez Jézus messiási küldetésének utolsó szakasza, mely az időben sűrített, ugyanakkor mérhetetlen jelentőségű, mert a megváltás művét kiterjeszti minden hely, minden idő összes emberére, mindnyájan ugyanis, akik üdvözültek, a megváltásnak lettek részesei.

Összefoglalás

636 A hitvallás a "Jézus alászállt a poklokra" kifejezéssel vallja, hogy Jézus valóban meghalt, és halála által számunkra legyőzte a halált és az Ördögöt, "aki birtokolta a halál birodalmát" (Zsid 2,14).

637 A meghalt Krisztus isteni személyével egyesült Lelkével szállt alá a holtak honába. Az Öelötte élt igazaknak megnyitotta a mennyország kapuját.

2. § HARMADNAPON FÖLTÁMADOTT A HALÁLBÓL

I. Történelmi és transzcendens esemény

639 Krisztus föltámadásának misztériuma valóságos esemény, melynek az Újszövetség tanúsága szerint történetileg bizonyított megnyilvánulásai voltak. Krisztus meghalt a bűneinkért az Írások szerint, eltemették és harmadnap föltámadt ismét az Írások szerint; megjelent Kéfásnak, majd a tizenkettőnek" (1Kor 15,3--4). [\[543\]¹³⁴](#)

- **AZ ÜRES SÍR**

640 "Miért kerestek az élőt a halottak között? Nincs itt, föltámadott" (Lk 24,5--6)... Jézus testének távolléte nem lehet emberi mű, és Jézus nem egyszerűen visszatért a földi életbe, mint Lázár. [\[549\]¹³⁵](#)

- **A FÖLTÁMADOTT MEGJELENÉSEI**

¹²⁰ [\[480\]](#) Vö. Zsid 4,15.

¹²¹ [\[498\]](#) Vö. Gal 2,20; Ef 5,2.

¹²² [\[520\]](#) Damaszkuszi Szent János: Expositio fidei, 71 (De fide orthodoxa 3, 27): PTS 12, 170 (PG 94, 1098).

¹²³ [\[521\]](#) Aquinói Szent Tamás: Summa Theologiae III, 51, 3 ad 2.

¹²⁴ [\[523\]](#) Vö. Mt 12,40; Jn 2,1; Oz 6,2.

¹²⁵ [\[524\]](#) Vö. Jn 11,39.

¹²⁶ [\[531\]](#) Vö. Fil 2,10; ApCsel 2,24; Jel 1,18; Ef 4,9.

¹²⁷ [\[532\]](#) Vö. Zsolt 6,6; 88,11--13.

¹²⁸ [\[533\]](#) Vö. Zsolt 89,49; 1Sám 28,19; Ez 32,17--32.

¹²⁹ [\[534\]](#) Vö. Lk 16,22--26.

¹³⁰ [\[535\]](#) Római Katekizmus 1, 6, 3. Kiad. P. Rodríguez (Vatikán--Pamplona, 1989.), 71.

¹³¹ [\[536\]](#) Vö. Római Zsinat 745-ben: De descensu Christi ad inferos, DS 587.

¹³² [\[537\]](#) Vö. XII. Benedek pápa: Cum dudum libellus (1341), 18: DS 1011; VI. Kelemen pápa: Super quibusdam epistula (1351), c. 15, 13: DS 1077.

¹³³ [\[538\]](#) Vö. IV. Toledói Zsinat 633-ban: Capitulum, 1: DS 485; Mt 27,52--53.

¹³⁴ [\[543\]](#) Vö. ApCsel 9,3--18.

¹³⁵ [\[549\]](#) Vö. Jn 11,44.

641 Péter tehát, aki arra hivatott, hogy erősítse meg testvérei hitét, [\[555\]¹³⁶](#) előttük látja a Föltámadottat, és az ő tanúságára támaszkodva kiáltja a közösség: "Valóban föltámadott az Úr, és megjelent Simonnak" (Lk 24,34).

642 "Krisztus föltámadásának e tanúi" [\[556\]¹³⁷](#) elsősorban Péter és a Tizenkettő, de nemcsak ők: Pál világosan beszél több mint ötszáz személyről, akiknek Jézus egyszerre jelent meg; megjelent még Jakabnak és a többi apostolnak is. [\[557\]¹³⁸](#)

643 E tanúságtételek láttán lehetetlen Krisztus föltámadását a fizikai renden kívül értelmezni és nem elismerni mint történeti tény. A tényekből következik, hogy a tanítványok hite Mesterük -- általa előre megmondott [\[558\]¹³⁹](#) -- szenvedése és kereszthalála radikális próbatételének vettett alá. A szenvedés által kiváltott megrendülés oly nagy volt, hogy a tanítványok (legalábbis közülük néhányan) nem azonnal hittek a föltámadás hírének.

644 Ezért a hipotézis, mely szerint a föltámadás az apostolok hitének (vagy hiszékenységének) "eredménye" lett volna, minden alapot nélkülöz. Épp ellenkezőleg, hitük a föltámadásban -- az isteni kegyelem hatása alatt -- a föltámadott Jézus valóságának közvetlen megtapasztalásából született.

• KRISZTUS FÖLTÁMADOTT EMBERI TERMÉSZETÉNEK ÁLLAPOTA

645 A föltámadott Jézus közvetlen kapcsolatokba lép tanítványaival a tapintás által [\[564\]¹⁴⁰](#) és azáltal, hogy eledelükből eszik. [\[565\]¹⁴¹](#) Így hívja őket arra, hogy ismerjék meg: nem kísértet, [\[566\]¹⁴²](#) s főleg arról bizonyosodjanak meg, hogy az a föltámadott test, amellyel megjelenik nekik, azonos azzal, amelyet megkínóztak és megfeszítettek, mert hordozza szenvedése nyomait. [\[567\]¹⁴³](#) Ez az igazi és valóságos test ugyanakkor a megdicsőült test új tulajdonságait birtokolja: többé nem térben és időben van, hanem szabadon tud megjelenni ott és akkor, ahol és amikor akar, [\[568\]¹⁴⁴](#) mert emberségét már nem lehet a földön visszatartani, és csak az Atya isteni felségterületéhez tartozik. [\[569\]¹⁴⁵](#) Ezért a föltámadott Jézus megjelenésének módját is teljesen szabadon választja meg: kertész alakjában, [\[570\]¹⁴⁶](#) vagy "más alakban" (Mk 16,12), mint amit tanítványai megszoktak, épp azért, hogy ébressze hitüket. [\[571\]¹⁴⁷](#)

646 Krisztus föltámadása nem a földi életbe való visszatérés volt, mint azon föltámasztások esetében, melyeket Ő húsvét előtt végzett: Jairus kislányáé, a naimi ifjúé és Lázáré. E tények csodás események voltak, de a személyek, akikkel a csoda történt, a "megszokott" földi életet nyerték vissza Jézus hatalma által. A maguk idejében újból meg fognak halni. Krisztus föltámadása lényegében különbözik ettől. Föltámadott testében a halál állapotából átmegy egy időn és téren túli, másik életbe. Jézus testét a föltámadásban a Szentlélek eltölti hatalommal; dicsőségének állapotában az isteni életben részesedik, úgy, hogy Szent Pál elmondhatta Krisztusról: Ő a mennyei ember. [\[572\]¹⁴⁸](#)

• A FÖLTÁMADÁS MINT TRANSZCENDENS ESEMÉNY

647 Senki nem tudta megmondani, hogy fizikailag hogyan történt. A föltámadás legbenső lényege, a másik életbe való átmenet még kevésbé volt érzékekkel fölfogható. A föltámadásról mint történeti eseményről az üres sír jele és apostoloknak a föltámadott Krisztussal való találkozásainak valósága által meg lehet bizonyosodni, ugyanakkor amennyiben fölülmúlja a történelmet, a hit misztériumának szívében marad.

II. A föltámadás -- a Szentháromság műve

648 A föltámadás ugyanis az Atya hatalmával történik, aki "föltámasztotta" (ApCsel 2,24) Krisztust, az Ő Fiát, és így az Ő emberségét -- testével együtt -- tökéletesen bevezette a Szentháromságba. (Továbbá) a Szentlélek tevékenykedése által, aki életre keltette Jézus halott emberségét és meghívta Őt az Úr dicsőséges állapotára.

649 A Fiú azonban saját föltámadását isteni hatalmának erejével hajtja végre. Ő maga kifejezetten mondja: "Leteszem az életemet, hogy újra fölvegyem. (...) Hatalmam van a letételére, és hatalmam van az újrafölvételére" (Jn 10,17--18).

III. A föltámadás értelme és üdvösségtörténeti jelentősége

653 Föltámadása megerősíti Jézus istenségének igazságát. Ő maga mondta: "Amikor majd magasba emelitek az Emberfiát, akkor megtudjátok, hogy Én Vagyok" (Jn 8,28). A Megfeszített föltámadása bizonyítja, hogy ő valóban az "Én Vagyok", az Isten Fia, maga Isten.

654 A húsvéti misztériumnak két összetevője van: Krisztus a halálával megszabadít bennünket a bűntől, föltámadásával pedig megnyitja utunkat az új életre. Az egyik a megigazulás, a másik a fogadott fiúság megvalósulása, mert az emberek Krisztus testvéreivé válnak, ahogyan maga Jézus nevezi tanítványait a föltámadása után: "Menjetek, és vigyétek hírül testvéreimnek" (Mt 28,10). [\[584\]¹⁴⁹](#)

6. CIKKELY

JÉZUS FÖLMENT A MENNYBE, OTT ŰL A MINDENHATÓ ATYAISTEN JOBBJÁN

659 Krisztus teste föltámadásának pillanatától megdicsőült, amint azt az új és természetfölötti tulajdonságai mutatják, melyekkel attól kezdve állandóan rendelkezik. [\[588\]¹⁵⁰](#) De negyven napon át, amikor tanítványaival bensőségesen együtt evett és ivott [\[589\]¹⁵¹](#) és az Országról tanította őket, [\[590\]¹⁵²](#) dicsősége még a megszokott emberség körvonalai alatt elfátyolozott marad. [\[591\]¹⁵³](#) Jézus utolsó

¹³⁶ [\[555\]](#) Vö. Lk 22,31--32.

¹³⁷ [\[556\]](#) Vö. ApCsel 1,22.

¹³⁸ [\[557\]](#) Vö. 1Kor 15,4--8.

¹³⁹ [\[558\]](#) Vö. Lk 22,31--32.

¹⁴⁰ [\[564\]](#) Vö. Lk 24,39; Jn 20,27.

¹⁴¹ [\[565\]](#) Vö. Lk 24,30.41--43; Jn 21,9.13--15.

¹⁴² [\[566\]](#) Vö. Lk 24,39.

¹⁴³ [\[567\]](#) Vö. Lk 24,40; Jn 20,20.27.

¹⁴⁴ [\[568\]](#) Vö. Mt 28,9.16--17; Lk 24,15.36; Jn 20,14.19.26; 21,4.

¹⁴⁵ [\[569\]](#) Vö. Jn 20,17.

¹⁴⁶ [\[570\]](#) Vö. Jn 20,14--15.

¹⁴⁷ [\[571\]](#) Vö. Jn 20,14.16; 21,4.7.

¹⁴⁸ [\[572\]](#) Vö. 1Kor 15,35--50.

¹⁴⁹ [\[584\]](#) Vö. Jn 20,17.

¹⁵⁰ [\[588\]](#) Vö. Lk 24,31; Jn 20,19.26.

¹⁵¹ [\[589\]](#) Vö. ApCsel 10,41.

¹⁵² [\[590\]](#) Vö. ApCsel 1,3.

¹⁵³ [\[591\]](#) Vö. Mk 16,12; Lk 24,15; Jn 20,14--15; 21,4.

megjelenését az zárja le, hogy embersége visszavonhatatlanul belép az isteni dicsőségbe, melyet a felhő [\[592\]¹⁵⁴](#) és az ég [\[593\]¹⁵⁵](#) -- ahol ettől kezdve Isten jobbján ül -- jelez. [\[594\]¹⁵⁶](#)

660 A Föltámadott dicsőségének ez időben elfátyolozott jellege átragyog Mária Magdolnához intézett titokzatos szavain: "Még nem (...) mentem föl az Atyához; de menj az én testvéreimhez" (Jn 20,17). Ez a föltámadott Krisztus és az Atya jobbjára fölmagasztalt Krisztus dicsősége közötti különbségre utal. A mennybemenetel egyszerre történeti és transzcendens eseménye az átmenetet jelenti az egyikből a másikba.

661 Ez az utolsó lépés szoros egységben marad az elsővel, azaz a mennyből való alászállással, ami a megtestesülésben valósult meg. Csak az "térhet vissza az Atyához", aki az "Atyától jött ki": Krisztus. [\[596\]¹⁵⁷](#) Az emberség saját természetes erőire hagyva nem képes bemenni az "atyai házba", [\[598\]¹⁵⁸](#) Isten életébe és boldogságába. Egyedül Krisztus nyithatta meg az embernek az utat: "hogyan nekünk, az Ő tagjainak megadja a reményt, hogy mi is eljuthatunk oda, ahová Ő elsőként előrement". [\[599\]¹⁵⁹](#)

662 "Én pedig, majd ha magasba emelnek a földről, mindeneket magamhoz fogok vonzani" (Jn 12,32).

663 "Az Atya jobbján kifejezéssel azt az isteni tiszteletet és dicsőséget jelezzük, amelyben Isten Fia mint az Atyával egylényegű Isten az idő kezdete előtt volt, és ahol az idők végén, megtestesülvén, testi módon is helyet foglal, mert teste ugyanabba a dicsőségbe került." [\[601\]¹⁶⁰](#)

664 Az Atya jobbjára ülés a Messiás országának kezdetét jelenti: "...hatalma örök hatalom, mely nem vétetik el, és országa nem fog megsemmisülni." (Dán 7,14).

Összefoglalás

665 Krisztus mennybemenetele Jézus emberségének végleges bemenetelét jelenti Isten mennyei országába, ahonnan ismét el fog jönni, [\[603\]¹⁶¹](#) de a közbülső idő elrejtíti Őt az emberek szeme elől. [\[604\]¹⁶²](#)

7. CIKKELY

"ONNAN JÖN EL ÍTÉLNI ÉLŐKET ÉS HOLTAKAT"

I. Ismét el fog jönni dicsőségében

• KRISZTUS MÁR URALKODIK AZ EGYHÁZ ÁLTAL ...

668 "Krisztus meghalt és életre támadt, hogy a holtaknak és élőknek egyaránt Ura legyen" (Róm 14,9). Mennybemenetele azt jelenti, hogy embersége részesedik Isten hatalmában és tekintélyében. Krisztus a mindenség és a történelem ura. [\[605\]¹⁶³](#) Benne az ember történelme és az egész teremtés is megtalálja "újraösszefoglalását", [\[606\]¹⁶⁴](#) transzcendens csúcspontját.

669 Mint Úr Krisztus feje is az Egyháznak, mely az ő Teste. [\[607\]¹⁶⁵](#) A mennybe fölemelkedett és megdicsőült Krisztus, Egyházában itt marad a földön. "Krisztus Országa a misztériumban már jelen van" [\[609\]¹⁶⁶](#) az Egyházban, mely "az Ország csírája és kezdete a földön". [\[610\]¹⁶⁷](#)

670 A mennybemenetel óta Isten tervének megvalósulása elkezdődött. Már az "utolsó órában" vagyunk (1Jn 2,18). [\[611\]¹⁶⁸](#) "Elérkezett tehát már hozzánk az idők vége, és e világ megújítása visszavonhatatlanul elkezdődött, és a jelen világban bizonyos módon elővételeztetik: az Egyház ugyanis már a földön igaz, jöllehet tökéletlen szentséggel ékeskedik." [\[612\]¹⁶⁹](#) Krisztus Országa jelenlétét azon csodálatos jelekkel már mutatja, [\[613\]¹⁷⁰](#) melyek kísérik az Egyház által történő hirdetését. [\[614\]¹⁷¹](#)

• ... AMÍG ALÁVETTETIK NEKI MINDEN

671 Krisztus országa azonban, mely az Egyházban már jelen van, még nem teljesedett be "hatalommal és nagy dicsőséggel" (Lk 21,27). [\[615\]](#) Az Országot a gonosz hatalmak még támadják, [\[616\]¹⁷²](#) "amíg nem lesz új ég és új föld"

672 Krisztus mennybemenetele előtt megmondta, hogy még nem jött el az Izrael által várt messiási ország dicsőséges megalapításának ideje, [\[622\]¹⁷³](#) melynek az összes emberek számára meg kell hoznia a próféták szerint [\[623\]¹⁷⁴](#) az igazságosság, a szeretet és a béke végső rendjét. A mostani idő az Úr szerint a Lélek és a tanúságtétel ideje, [\[624\]¹⁷⁵](#) de olyan idő is, melyet a közelgő "szorongatás" [\[625\]¹⁷⁶](#) és az Egyházat nem kímélő [\[626\]¹⁷⁷](#) gonosztól való próbatétel határoz meg, [\[627\]¹⁷⁸](#) és bevezeti az utolsó napok harcát. [\[628\]¹⁷⁹](#) A várakozás és a virrasztás ideje. [\[629\]¹⁸⁰](#)

• KRISZTUS DICSŐSÉGES ELJÖVETELE, IZRAEL REMÉNYE

¹⁵⁴ [\[592\]](#) Vö. ApCsel 1,9; Lk 9,34--35; Kiv 13,22.

¹⁵⁵ [\[593\]](#) Vö. Lk 24,51.

¹⁵⁶ [\[594\]](#) Vö. Mk 16,19; ApCsel 2,33; 7,56; Zsolt 110,1.

¹⁵⁷ [\[596\]](#) Vö. Jn 16,28.

¹⁵⁸ [\[598\]](#) Vö. Jn 14,2.

¹⁵⁹ [\[599\]](#) Mennybemenetel szentmiséjének prefációja. Missale Romanum, 1970, 410.

¹⁶⁰ [\[601\]](#) Damaszkuszi Szent János: Expositio fidei, 75 (De fide orthodoxa 4, 2.): PTS 12, 173 (PG 94, 1104).

¹⁶¹ [\[603\]](#) Vö. ApCsel 1,11.

¹⁶² [\[604\]](#) Vö. Kol 3,3.

¹⁶³ [\[605\]](#) Vö. Ef 4,10; 1Kor 5,24.27--28,

¹⁶⁴ [\[606\]](#) Vö. Ef 1,10.

¹⁶⁵ [\[607\]](#) Vö. Ef 1,22.

¹⁶⁶ [\[609\]](#) II. Vatikáni Zsinat: [Lumen Gentium](#) dogmatikus konstitúció, 3.

¹⁶⁷ [\[610\]](#) II. Vatikáni Zsinat: [Lumen Gentium](#) dogmatikus konstitúció, 5.

¹⁶⁸ [\[611\]](#) Vö. 1Pt 4,7.

¹⁶⁹ [\[612\]](#) II. Vatikáni Zsinat: [Lumen Gentium](#) dogmatikus konstitúció, 48.

¹⁷⁰ [\[613\]](#) Vö. Mk 16,17--18.

¹⁷¹ [\[614\]](#) Vö. Mk 16,20.

¹⁷² [\[616\]](#) Vö. 2Tesz 2,7.

¹⁷³ [\[622\]](#) Vö. ApCsel 1,6--7.

¹⁷⁴ [\[623\]](#) Vö. Iz 11,1--9.

¹⁷⁵ [\[624\]](#) Vö. ApCsel 1,8.

¹⁷⁶ [\[625\]](#) Vö. 1Kor 7,26.

¹⁷⁷ [\[626\]](#) Vö. 1Pt 4,17.

¹⁷⁸ [\[627\]](#) Vö. Ef 5,16.

¹⁷⁹ [\[628\]](#) Vö. 1Jn 2,18; 4,3; 1Tim 4,1.

¹⁸⁰ [\[629\]](#) Vö. Mt 25,1--13; Mk 13,33.37.

673 A mennybemenetel óta Krisztus dicsőséges eljövetele a küszöbön áll, [\[630\]¹⁸¹](#) de "nem ránk tartozik ismerni az időket és a pillanatokat, melyeket az Atya a maga hatalmában elhatározott" (ApCsel 1,7). [\[631\]¹⁸²](#) Ez az eszkatologikus esemény bármely pillanatban beteljesedhet, [\[632\]¹⁸³](#) jölehet mind az eseményt, mind az azt megelőző végső megpróbáltatást valami "késlelteti". [\[633\]¹⁸⁴](#)

674 A Messiás dicsőséges eljövetele a történelem bármely pillanatában attól függ, [\[634\]¹⁸⁵](#) hogy elismeri-e Őt "egész Izrael", [\[635\]¹⁸⁶](#) melynek egy része megátalkodott [\[636\]¹⁸⁷](#) a "hitetlenségben" (Róm 11,20) Jézussal kapcsolatban. Szent Péter mondja pünkösöd után a jeruzsálemi zsidóknak: "Tartsatok tehát bűnbánatot és térjete meg, hogy eltöröltsenek bűneitek, hogy eljőjjön az Úr színe előtt a megbékélés ideje, és Isten elküldje Őt, aki számotokra Krisztussá rendeltetett, Jézust, akit az égnek kellett befogadnia egészen a nagy megújulás napjáig" (ApCsel 3,19--21). És Pál visszhangozza: "Ha már elvetésük megbékélése a világnak, mi más lesz a fölvetelük, mint élet a halálból" (Róm 11,15). A zsidók összességének belépése [\[637\]¹⁸⁸](#) a messiási üdvösségbe az összes pogányok után [\[638\]¹⁸⁹](#) valósítja meg Isten népe számára "Krisztus teljességét" (Ef 4,13), amelyben "Isten lesz minden mindenben" (1Kor 15,28).

• AZ EGYHÁZ UTOLSÓ PRÓBATÉTELE

675 Krisztus eljövetele előtt az Egyháznak át kell mennie egy utolsó próbatételen, mely sokak hitét meg fogja ingatni. [\[639\]¹⁹⁰](#) Az üldözés, mely kíséri az Egyház földi zarándokútját, [\[640\]¹⁹¹](#) fölfedi a "gonoszság misztériumát" egy vallási megtévesztés formájában, mely az embereknek problémáik látszólagos megoldását kínálja föl cserében azért, hogy elpártolnak az igazságtól. A legnagyobb vallási megtévesztés az Antikrisztusé, azaz egy ál-messianizmusé, amelyben az ember önmagát dicsőíti Isten és az Ő testben eljött Messiása helyett. [\[641\]¹⁹²](#)

676 Ez az antikrisztusi megtévesztés a világban mindannyiszor föltűnik, amikor a messiási reménységet a történelemben akarják beteljesíteni, ami csak a történelmen túl, az eszkatologikus ítélet által teljesebben be; az Egyház az eljövendő ország ezen meghamisítását "millenarizmusnak" nevezett enyhébb formájában is, [\[642\]¹⁹³](#) és főként a "belsőleg romlott" szekularizált messianizmus politikai formájában elutasította. [\[643\]¹⁹⁴](#)

677 Az Egyház az Ország dicsőségébe csak ezen utolsó Húsvéton át léphet be, melyben követi Urát halálában és föltámadásában. [\[644\]¹⁹⁵](#) Az Ország tehát nem az Egyház történelmi diadala által fog beteljesedni [\[645\]¹⁹⁶](#) állandóan növekvő fejlődés útján, hanem Istennek a gonosz utolsó támadása fölötti győzelme által, [\[646\]¹⁹⁷](#) melynek következtében Menyasszonya alá fog szállni a mennyből. [\[647\]¹⁹⁸](#) Istennek a gonosz fölforgatása fölötti győzelme az Utolsó Ítélet formáját fogja öltetni [\[648\]¹⁹⁹](#) e mulandó világ végső, kozmikus összeomlása után. [\[649\]²⁰⁰](#)

II. "Ítélni élőket és holtakat"

678 Jézus a próféták [\[650\]²⁰¹](#) és Keresztelő János [\[651\]²⁰²](#) után prédikációjában meghirdette az utolsó nap ítéletét. Akkor napvilágra kerül majd minden egyes ember élete [\[652\]²⁰³](#) és a szívek titkai. [\[653\]²⁰⁴](#) Akkor elítéltetik a bűnös hitetlenség, mely semmibe vette az Istentől följárlott kegyelmet. [\[654\]²⁰⁵](#) A felebarátok iránti magatartás fogja megmutatni a kegyelem és az isteni szeretet elfogadását vagy elutasítását. [\[655\]²⁰⁶](#) Az utolsó napon Jézus fogja mondani: "Amikor egynek a legkisebb testvéreim közül megtettétek, nekem tettétek meg" (Mt 25,40).

679 Krisztus az örök élet Ura. Az emberek cselekedetei és szíve fölötti végső ítélet teljes joga Őt illeti mint a világ Megváltóját. E jogot keresztye által "szerezte meg". Az Atya is "minden ítéletet átadott a Fiúnak" (Jn 5,22). [\[656\]²⁰⁷](#) A Fiú azonban nem azért jött, hogy ítéljen, hanem hogy üdvözítsen, [\[657\]²⁰⁸](#) s hogy ajándékozza az életet, mely Őbenne van. [\[658\]²⁰⁹](#) A kegyelem visszautasítása által ebben az életben mindenki már elítéli önmagát, [\[659\]²¹⁰](#) cselekedetei szerint kapja meg jutalmát [\[660\]²¹¹](#) és örökre elkárhoztathatja magát a szeretet Lelkének visszautasításával. [\[661\]²¹²](#)

Összefoglalás

680 Az Úr Krisztus már uralkodik az Egyház által, de ez a világ még nincs teljesen alávetve neki. Krisztus országa nem fog győzni a gonosz hatalmainak utolsó támadása nélkül.

¹⁸¹ [\[630\]](#) Vö. Jel 22,20.

¹⁸² [\[631\]](#) Vö. Mk 13,32.

¹⁸³ [\[632\]](#) Vö. Mt 24,44; 1Tesz 5,2.

¹⁸⁴ [\[633\]](#) Vö. 2Tesz 2,3--12.

¹⁸⁵ [\[634\]](#) Vö. Róm 11,31.

¹⁸⁶ [\[635\]](#) Vö. Róm 11,26; Mt 23,39.

¹⁸⁷ [\[636\]](#) Vö. Róm 11,25.

¹⁸⁸ [\[637\]](#) Vö. Róm 11,12.

¹⁸⁹ [\[638\]](#) Vö. Róm 11,25; Lk 21,24.

¹⁹⁰ [\[639\]](#) Vö. Lk 18,8; Mt 24,12.

¹⁹¹ [\[640\]](#) Vö. Lk 21,12; Jn 15,19--20.

¹⁹² [\[641\]](#) Vö. 2Tesz 2,4--12; 1Tesz 5,2--3; 2Jn 7; 1Jn 2,18,22.

¹⁹³ [\[642\]](#) Vö. Szent Officium: Decretum de millenarismo (1944. VII. 19.): DS 3839.

¹⁹⁴ [\[643\]](#) Vö. XI. Pius: Divini Redemptoris enciklika, 1937. III. 19-én: AAS 29 (1937), 65--106; II. Vatikáni Zsinat: [Gaudium et spes](#) lelkipásztori konstitúció, 20--21.

¹⁹⁵ [\[644\]](#) Vö. Jel 19,1--9.

¹⁹⁶ [\[645\]](#) Vö. Jel 13,8.

¹⁹⁷ [\[646\]](#) Vö. Jel 20,7--10.

¹⁹⁸ [\[647\]](#) Vö. Jel 21,2--4.

¹⁹⁹ [\[648\]](#) Vö. Jel 20,12.

²⁰⁰ [\[649\]](#) Vö. 2Pt 3,12--13.

²⁰¹ [\[650\]](#) Vö. MTörv 7,10; Jo 3--4; Mal 3,19.

²⁰² [\[651\]](#) Vö. Mt 3,7--12.

²⁰³ [\[652\]](#) Vö. Mk 12,38--40.

²⁰⁴ [\[653\]](#) Vö. Lk 12,1--3; Jn 3,20--21; Róm 2,16; 1Kor 4,5.

²⁰⁵ [\[654\]](#) Vö. Mt 11,20--24; 12,42--42.

²⁰⁶ [\[655\]](#) Vö. Mt 5,22; 7,1--5.

²⁰⁷ [\[656\]](#) Vö. Jn 5,27; Mt 25,31; ApCsel 10,42; 17,31; 2Tim 4,1.

²⁰⁸ [\[657\]](#) Vö. Jn 3,17.

²⁰⁹ [\[658\]](#) Vö. Jn 5,26.

²¹⁰ [\[659\]](#) Vö. Jn 3,18; 12,48.

²¹¹ [\[660\]](#) Vö. 1Kor 3,12--15.

²¹² [\[661\]](#) Vö. Mt 12,32; Zsid 6,46; 10,26--31.

681 Az ítélet napján, a világ végén Krisztus el fog jönni dicsőségben, hogy beteljesítse a jó végső győzelmét a rossz fölött, melyek mint búza és konkoly a történelem folyamán együtt nőttek föl.

682 A dicsőséges Krisztus, amikor az idők végén eljön ítélni eleveneket és holtakat, nyilvánvalóvá fogja tenni a szívek titkos gondolatát és meg fog fizetni minden egyes embernek cselekedetei szerint és aszerint, ahogyan elfogadták vagy elvetették a kegyelmet.

Kérdések kiscsoportos beszélgetésre:

1. Melyek az életedben a központi értékek, személyek, események, ill. célok, amelyek olyan fontosak, hogy komoly áldozatokat is meghoznál értük? Csukd be a szemed egy percre: ki az, mi az a három személy, cél, érték, esemény, ami először eszedbe jut, mint legfontosabb?
2. Párokban megbeszélni, hogy milyen az Édesanyád, és mit jelent számodra, ill. ki Jézus, és mit jelent számodra? Mutasd be a párodnak úgy, mintha Ő még semmit sem tudna róla, s kettőtök viszonyáról!
3. Idézd fel, amikor életedben mély, személyes egységet éltél meg valakivel, milyen tapasztalás, érzések kísérték? Ha Istennel is volt ilyen, idézd fel hasonlóképpen!
4. Hol érzed közel magad Jézushoz? Életének mely pontja szólít meg Téged (a legjobban)? Hol érzed azt, hogy „itt vagyok fontos”?
5. A Szentírásban hol tudom megragadni Jézus isteni és emberi természetét? (biblikus csoportmunka)
6. Milyen hasonlatokkal lehet jól megragadni Jézus isteni és emberi természetének egyesülését a Fiú személyében? (nem olyan ez, mint a szörp a vízben, mely elvegyül, s keveredik, hanem megőrzi természetét a megtestesülésben mind az Isten, mind az ember, inkább talán, mint a hő, mely átjárja a fémeket anélkül, hogy bármelyik elveszítené sajátos természetét, úgy járja át az isteni az emberit Jézus Krisztusban. Nem is egy kentaurhoz (félíg ló, félíg ember) vagy az Avatar főszereplőjéhez (Jack Sully – félíg navi, félíg ember) hasonló förmedvény jön létre, Jézus nem egy keverék. Az Ő Énje az örök Fiú Isten énje, egyfajta „személyátültetés”-hez hasonlítható módon egy emberi természet személyi és irányító központjává is válik, ezt az emberi természetet isteni természetével elválaszthatatlan személyi egységbe kapcsolva. Isten személye, amely eddig elérhetetlen volt, s legfeljebb következtetni tudtunk az Alkotó személyének milyenségére műveiből, teremtményeiből, most már evilági keretek között hozzáférhető, elérhető Jézus Krisztusban, akiben nem egy fényképet, vagy teremtmény lenyomatát küldte el magáról, hanem maga a személye (ti. az örök Fiúé) van jelen, s fejezi ki magát az emberi természetén keresztül, emberi keretek közé dekódolva azt, amit a Szentháromság ölen öröktől fogva él, és Aki Ő maga. Evilági keretek közt az ember személyes kapcsolatba az élő Istennel, ezért csak Jézus Krisztus személyén keresztül léphet.)
7. Miért fontos, hogy Isten vált meg minket, s nem mi jutunk el az Istenhez, amire a keleti vallások vagy a New Age különböző utakat, technikákat ajánl? Hol érzed azt a határt, hogy te kevés vagy? Éreztél már olyan határt az életedben, amikor felismerted, hogy szükséged van Istenre?